LETO VI. / ŠTEV. 31 KRANJ, 1. AVGUSTA 1953

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA ŠT. 62a-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

1. avgust - občinski praznik Kranja

Na oboroženo vstajo proti okupatorju se je julija 1941 hkrati z drugim jugoslovanskim ljudstvom skrbno pripravljalo tudi delavsko ljudstvo v Kranju. Delo komunistov je že pred vojno naletelo pri kranjskem delavstvu na veliko razumevanje in zaupanje, še celo pa po nemški okupaciji, kajti tedaj se je ljudstvo prepričalo v resničnost besed KP, ki je že nekaj let prebivalstvo opozarjala, da je naša svoboda in neodvisnost ogrožena.

Že prve julijske dni 1941 so odšli po nalogu KP na teren najzanesljivejši ljudje, večidel člani KP, ki naj bi do 25. julija formirali dve kranjski četi: en ona levem, drugo na desnem bregu reke Save. 25. julija 1941 je v kranjskih tovarnah 60 ljudi zapustilo delo in odšlo v ilegalo. Zaradi zaprek pri nabavi orožja sta bili obe četi formirani šele 30. julija.

Prva kranjska četa je imela sedež na Mohorju, druga na Storžiču. Le-ta je bila ustanovljena na Cegelnici pri Naklem in je štela 33 borcev. Njen komandir je postal Fr. Mrak. Ta četa naj bi dobila orožje iz Poljanske doline. Pri transportu čez Savo pa so orožje zaplenili Nemci, ki so partizane napadli iz zasede. Vendar zaradi tega prva in druga kranjska četa nista ostali brez orožja. Na Okroglem pri Križnarju in Bukovniku sta dobili 5 pušk, v Strahinju pri Medetu 8 pušk in v Kranju 2 zaboja municije, 18 bomb in nekaj revolverjev. Prvi mitraljez je bil kupljen nekje v Poljanski dolini. Nekateri borci so seveda prinesli v partizane lastno orožje, shranjeno od kapitulacije bivše Jugoslavije.

Pred odhodom z ravnine pod Storžič so bile predvidene akcije na nemške objekte. Na Primskovem naj bi zažgali vojaške garaže, uničili prevozna sredstva in zaloge bencina, v Naklem požgali leseni most čez Bistrico ter aretirali nekega nemškega izdajalca. Te akcije so morale po večini odpasti, ker se čete niso mogle pravočasno oborožiti.

Prve partizanske puške so počile 1. avgusta 1941 na Veliki Poljani na Storžiču. Zadele so dva nemška vohuna, od katerih je bil eden ranjen, a je vzbc temu ušel v bolnico na Golnik, drugi - Walter Hekker, direktor nemške banke v Kranju - pa je za zmeraj obležal na Poljani.

4. avgusta se formirajo na Storžiču trije vodi iz najboljših borcev druge kranjske in tržiške čete. Pri napadu na Begunje naj bi pomagali tudi jeseniška in jelovška četa, ki se pa akcije nista udeležili, ker sta pravočasno izvedeli, da je namera partizanov izdana.

Okoli 46 borcev je odšlo 4. avgusta zvečer s Storžiča, takoj ko so zaprisegli. 5. avgusta zjutraj so jih že blizu Begunj Nemci obkolili in jih 15 zajeli. Od teh so jih baje 10 ustrelili na Bledu, Milorada Stošiča pa obesili v Kranju, na mestu, kjer sedaj stoji spomenik. Tam je dolgo visel, zakaj Nemci so hoteli v Kranjčanih vzbuditi strah in jih odvrniti od partizanskega gibanja.

V Storžiču je ostalo takrat le 22 slabo oboroženih borcev. Tudi te so Nemci 5. avgusta zjutraj obkolili. V napadu je

Fran Vodopivec, prvi sekretar vojnega komiteta za kranjsko okrožje 1941. leta. Padel 1942. leta.

padlo 8 borcev, ki jim je tržiška Zveza borcev postavila pod Storžičem spomenik.

Zaradi hudega okupatorjevega pritiska se je kasneje večje število borcev prebilo v Ljubljano in se vključilo v nove partizanske formacije na Dolenjskem in Štajerskem. Rudi Mede-Groga je bil pozneje komandant Pohorskega bataljona in njegova žena Kati komandir ženskega voda. Andrej Brovč pa je postal politični funkcionar na Primorskem.

Tudi v Kamniku in na Jesenicah so bile takrat velike hajke na partizane, tako da sta se morali tamkajšnji četi začasno premestiti v kranjski okraj. Tu sta skupno s preostalimi borci druge kranjske čete formirali novo četo, ki je štela 30 borcev in katere komandant je postal Jože Pesjak. Četa je izvršila različne manjše akcije, med drugim je v neki elektrarni uničila vse naprave.

Prve partizanske akcije in pojačan nemški teror nad slovenskim ljudstvom, preseljevanja, streljanje talcev itd., vse to je še bolj okrepilo politično delo. V Kranju je vse vprek redno pretresalo novice o partizanskem gibanju in partizanskih akcijah. Delavstvo s podeželja je namreč sproti obveščalo Kranjčane o junaštvih partizanov in o okupatorjevih grozodejstvih.

Sreča za delavski razred v Kranju pa je bila, da je ostalo partijsko vodstvo dolgo neopaženo in se je zato boj proti okupatorju lahko nemoteno razvijal. Stane Žagar, član Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije, ki j bil že dolgo pred vojno učitelj partizanskih kadrov, je bil tudi v tem času posredno povezan z njimi in jim bil svetal vzgled prvoborca in organizatorja narodne vstaje na Gorenjskem.

Okoli 2000 ljudi iz Kranja in njegove bližnje okolice je sodelovalo v narodnoosvobodilnem gibanju in pripomoglo k zmagi delavskega razreda. 350 jih je postalo žrtev okupatorjevega nasilstva. Od teh jih je 147 padlo v borbi, 50 so jih Nemci ustrelili kot talce, 43 jih je pomrlo ali pa so jih pobili v koncentracijskih taboriščih, 4 so umrli za posledicami vojne, 3 so Nemci obesili in 12 aktivistov na domu ali v prostorih Gestapa mučili in kasneje do smrti pobili, 5 jih je umorila Črna roka, nekega borca so belogardisti živega sežgali na grmadi, 2 aktivista sta umrla na prisilnem delu, 4 so padli kot terenci, za 54 borcev pa se ne ve, kje in kako so padli. 3 osebe so postale žrtev bombnih napadov. Posledica vsega tega je tudi, da ima Kranj 77 partizanskih vdov in 217 enostranskih ali dvostranskih vojnih sirot. Po osvoboditvi je 73 družin objokovalo svoje brate, hčere in sinove...

Kranj je dal velik prispevek za osvoboditev naše dežele, za našo neodvisnost in svobodo in zato s ponosom prvič proslavlja 1. avgust — svoj občinski praznik

TITO častni meščan Kamnika

V ponedeljek dopoldne so bile v Kamniku v okviru proslav za 27. julij — občinski praznik — slavnosti, katerih so se udeležili tudi politični organizator vstaje v kamniškem okraju in član Izvršnega sveta LRS, Tomo Brejc, prvi komandant kamniškega bataljona Marijan Dermastja, bivši komandant VI. SNOUB Slavka Šlandra, podpolkovnik Jerman in številno občinstvo.

Na Perovem, na levem bregu Kamniške Bistrice, so slavnostno odkrili spomenik v noči vstaje padlima borcema, Čianoma SKOJ Domniku Mlakarju in Antonu Miklavčiču. Govoril je sekretar MK ZKS tov. Srečko Rot. Pri slavnostih je sodelovala kamniška godba na pihala.

Na dopoldanski slavnostni seji 27. julija so odborniki LO. MO Kamnik z burnim odobravanjem sprejeli predlog, da se imenuje za častnega meščana preds. republike J. Broz Tito.

Tomo Brejc častni občan Domžal in Kamnika

Na večer pred Dnevom vstaje je LOMO Domžale na slavnostni seji sprejel med drugim sklep, da postane član Izvršnega sveta LRS tov. Tomo Brejc častni občan Domžal.

Enaki sklep so na slavnostni seji v počastitev občinskega praznika, 27. julija, sprejeli odborniki LOMO Kamnik. Tov. Tomu Brejcu sta ti dve gorenjski mesti podelili častno občanstvo zaradi izrednih zaslug, ki si jih je pridobil kot politični organizator vstaje v kamniškem kotu.

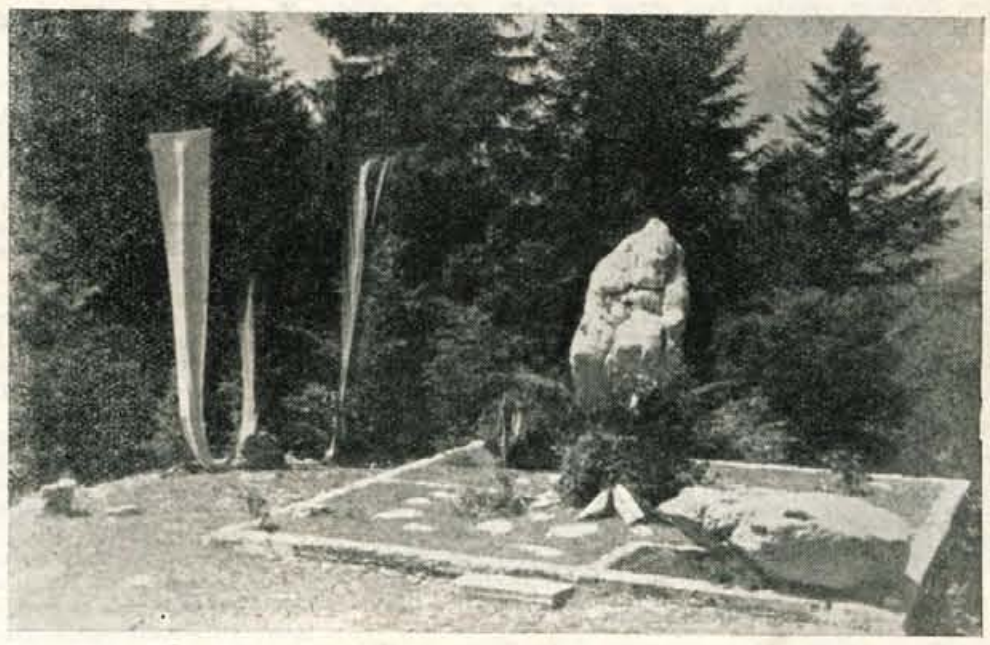

Spomenik padlim prvoborcem I. kranjsko-tržiške čete na Storžiču. — Spomenik stoji na mestu, kjer je stala baraka — prenočišče borcev. Temelji barake so na sliki dobro vidni.

Tri dni prej . . .

Veliki, okusno izdelani lepaki, s katerimi je zadnje štirinajst dni prelepljena vsa Gorenjska — to je dotlej, dokler ne prideš na razstavni prostor Gorenjskega sejma, vse, kar je na zunaj videti o pripravah na to največjo povojno gospodarsko prireditev Gorenjske. Zato pa je tembolj živo, ko prideš do osnovne šole v Kranju.

Na velikem otroškem igrišču pred šolo je zrasla lična lesena hišica gorenjskega sloga, ki jo bo v sejemskem času z vso notranjo opremo vred razstavljalo Lesno industrijsko podjetje Kranj. Nedaleč v stran pa stoje majhne lesene lope — bodoče stojnice, na katerih bodo razstavljalci, tudi na drobno razprodajali svoje blago (če po znižanih cenah, pa ne vem) in bifeji kranjskih gostinskih podjetij. Da plesišče ne manjka, se razume. Na vseh teh stojnicah seveda tri dni pred začetkom še ni ničesar videti, pač pa ima kranjska »Komunala«, direkcija komunalne dejavnosti, že kaj pokazati. Na igrišču je zgradila tri okrogle betonske podstavke, namenjene po zaključku Gorenjskega sejma za otroški vrtiljak, gugalnice ipd., tako da bo kranjsko otroško igrišče eno najmodernejših. Med sejmom pa bo tu razstavljala dve črpalki za novi stražiški vodovod, ki črpata po 2500 litrov vode na minuto, in eno manjšo, ki bo oskrbovala mesto z vodo, če je v kranjskem rezervoarju ne bo dovolj. »Komunala« pa bo razstavljala še jezersko lehnjak in marmor — pravijo, da je slednji med najlepšimi kamni v Evropi! — ki so ju začeli pred nedavnim lomiti. Kamnolom bo v rokah Mestne občine Kranj. Preko trate so že speljane vodovodne cementno azbestne cevi za pritisk 15 atmosfer, izdelane v Annovem, ki so prav tako dobre kot iz litega železa in jih je MLO Kranj nabavil za stražiški vodovod. Pravzaprav prikazuje podjetje napeljavo teh cevi. Nekoliko dalje je speljana asfaltna betonska pot, ki se je bodo posluževali malčki za vožnjo s skiroji, kolesi ipd. Ob tej poti so kranjski vrtnarji uredili živopisane cvetlične nasade.

Razen vsega naštetega bo na odprtem sejemskem prostoru, ki ga je 7.300 kv. metrov (lani je zavzemal ves razstavni prostor samo 1.500 kv. m), videti tudi najrazličnejše poljedelske stroje, tako domače kakor inozemske, sredstva za zaščito rastlin, motorne škropilnice ipd., ki jih bo razstavljalo trgovsko podjetje OZKZ Kranj. Kmetijskih proizvodov žal v tem času iz objektivnih razlogov ni mogoče pokazati.

Razstava komunalnih del in razstava poljedelskih strojev sta pravzaprav samostojni prireditvi, ki imata prav tako kakor kulinarična in turistična razstava z Gorenjskim sejmom samo to skupnega, da sta prirejeni v Kranju v istem času kakor Gorenjski sejem in — razen kulinarične razstave, ki bo v restavraciji »Kranjski dvor«, na Jezerski cesti — vse v istih razstavnih prostorih.

V pokritem sejemskem prostoru

Resda tu še ni tako, kakor bi pričakovali tri dni pred otvoritvijo razstave. Tov. Mihevc, tehnični vodja sejma, je z aranžmajem razstavnih prostorov že zaključil in s skrbjo pričakuje, kdaj bodo razstavljalci opravili svoje.

Kakor sem že uvodoma rekla, bo Gorenjski sejem prikaz gospodarske ustvarjalnosti vse Gorenjske. Zato si bomo tokrat lahko ogledali tudi proizvode, ki jih na treh doslej v Kranju organiziranih razstavah, še ne bilo videti. Tokrat se je uvrstila med razstavljalce tudi Železarna Jesenice, seveda ne toliko zaradi komercialnih teženj kolikor iz solidarnosti. Kakor druga podjetja kovinske stroke — obrtna in industrijska — bo tudi Železarna razstavljala v pritličju osnovne šole. Prvič bo razstavljalo v Kranju tudi elektrokovinsko podjetje »Motor« iz Škofje Loke. »Iskra« bo presenetila gledalce z avtomatsko telefonsko centralo s 100 priključki, ki bo med sejmom obratovala.

Kot gost bo sodelovala na Gorenjskem sejmu tudi tovarna električnih strojev v Zagrebu »Rade Končar« z visokonapetostnimi transformatorji in stikali, industrijskimi motorji, črpalkami in transformatorskimi stikali. »Elektrotehna« iz Ljubljane in »Elektrotehnično podjetje Kranj«, prvo slovensko zastopstvo »Rade Končarja« in drugo konsignacijsko skladišče te tovarne, pa bosta v istem paviljonu razstavljala najrazličnejši instalacijski material, števce, armature ter fluorescenčne cevi in praktično uporabo le-teh. Elektro-kovina Maribor je poslala na Gorenjski sejem svoje najnovejše armature za fluorescenčne cevi, kakršne je izdelovala doslej le inozemska tovarna »Siemens«.

Na sejmu bosta najmočneje zastopani stroki, ki sta v tem predelu Slovenije najbolj zakoreninjeni — t. j. usnjarska in lesna stroka. Prva kakor druga bosta predstavljeni z izdelki 36 obrtnih in industrijskih podjetij. Verjetno bo veliko zanimanje zlasti za izdelke nove tovarne obutve »Planika«, ki bo v času Gorenjskega sejma, 2. avgusta dopoldne, slovesno odprta. Precejšno razstavno površino so rezervirali gorenjski mizarji, ki so se lani na gospodarski razstavi zaradi kvalitetnih in relativno cenenih izdelkov zagotovili prodajo skoro za leto dni naprej. Veliko šolsko telovadnico so napolnili s sobnim in kuhinjskim pohištvom.

Tekstilnih podjetij bo sodelovalo na sejmu 22. Med njimi bodo mnoga razstavljala svoje najnovejše proizvode oziroma vzorce (n. pr. Inteks in Tiskanina). Razen za kvaliteto razstavnega blaga, so se ta podjetja pobrigala tudi za okusen aranžma, saj so za opremo svojih paviljonov najela najboljše izložbene aranžerje.

Preveč prostora bi porabila, če bi hotela opozoriti na izdelke vseh 168 razstavljalcev (lani 134). Razstavljala bodo pač vsa podjetja, ki so najmočnejša gospodarska sila Gorenjske.

Vrsta kulturnih in športnih prireditev, ki jih bodo prireditelji Gorenjskega sejma organizirali od 30. julija do 10. avgusta, bo pomembnost te gospodarske prireditve nedvomno še povečala.

GORENJSKI SEJEM

doslej največja kolektivna prireditev Gorenjske

Otvoritev 31. julija - Zaključek 10. avgusta 1953

2. avgusta tekmovanje izložbenih aranžerjev Slovenije

Oglejte si tudi kulinarično, lovsko in turistično razstavo, kakor tudi razstavo komunalnih del

25% popusta na železnici!

Nabavite si sejemski vodič!

Nova proizvodnja v Industriji platnenih izdelkov

V izložbenih oknih naših trgovin pa tudi v marsikaterem gostinskem lokalu in privatnem stanovanju je videti lične, z najrazličnejšimi barvnimi vzorci potiskane platnene zavese, prte itd. Vsa ta blaga so novi proizvod Industrije platnenih izdelkov v Jaršah, tovarne, ki je letos na pomlad svojim številnim obratom priključila filmsko tiskarno. S

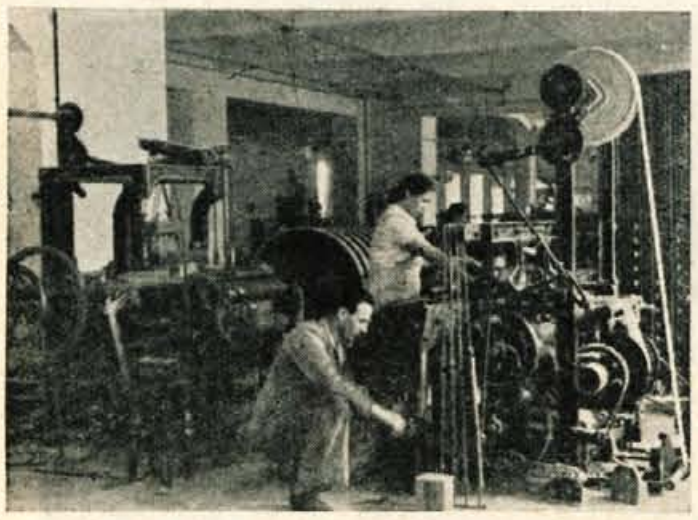

Pogled v obrat

proizvodnjo tiskanega platnenega blaga je podjetje zamašilo veliko vrzel v tekstilni produkciji, kajti doslej niti eno jugoslovansko podjetje ni izdelovalo vzorčastih platnenih blag. Občutno je bilo tudi pomanjkanje kretona za opremo stanovanj in lokalov, ki ga sedaj izdeluje »Induplati«.

Resda asortiment in plemenitost vzorcev še nista popolna, kajti podjetje ima sedaj, ob začetku tovrstne proizvodnje, še specialne težave, ki pa jih bo približno v dveh letih rešilo. Dotlej bo lahko neomejeno povečalo asortiment, oplemenitilo barvne kombinacije in same barve. Da bi izpolnila tehnološki proces, je poslala »Induplati« obratovodjo filmske tiskarne na študijsko potovanje v Francijo.

Sicer pa imajo že sedanja tiskana platnena blaga odlike, ki jih vsakdo ceni: ne krčijo se in na soncu ter med kuhanjem v lugu ne zblede.

Tkanine, ki jih filmska tiskarna tiska, so izdelane v »Induplati« in sicer iz bombaža in lanu — domačega in uvožen ega. Slednji je neprimerno boljši od našega, ker posveča inozemstvo, zlasti Francija proizvodnji industrijskih rastlin večjo pozornost kakor mi. Lani, ko na domačem tržišču sploh ni bilo lanu, je »Induplati« uvozila za 8 milijonov frankov lanenega vlakna.

Za dvig družbenega standarda

Industrija platnenih izdelkov je za svojo bližnjo in daljno okolico ogromnega pomena, saj dviga vas iz kulturne, športne in civilizacijske zaostalosti. Letos n. pr. je namenila skoro 77 milijonov za dvig družbenega standarda. V mesecu avgustu bo dokončala 24 samskih in šest najmoderneje urejenih družinskih stanovanj. Uslužbenci in delavci te tovarne bodo imeli zmeraj na razpolago toplo vodo, pozimi pa centralno kurjavo. Do konca leta oo zgradila še 8 družinskih stanovanj. Gradnja delavskega naselja je tembolj pomembna, ker je povprečna oddaljenost delavca od tovarne 8 km.

Podjetje pa skrbi tudi za elektrifikacijo in vodovod v vaseh, kjer so doma njegovi delavci. Za elektrifikacijo Racomelj je prispevalo poldrugi milijon in 2 milijona za napeljavo vodovoda od Homca do Jars, ki so s tovarno vred brez vodovoda. Napeljava in instalacija bo končana prihodnje leto.

Glas naših bralcev

Nekaj o kino predstavah

Že dalj časa opazujem poslovanje kranjskih kinematografov in vedno bolj se mi zdi, da tu ni vse v redu. Občutek imam, da ni kino zaradi obiskovalcev, temveč obratno. V prvi vrsti ne morem razumeti, kako morejo v treh kinematografih vrteti isti film. Le v Stražišču je včasih drugačen program. Dvomim, da je to »zasluga« podjetja za razdeljevanje filmov v Ljubljani, na katerega se bodo prizadeti izgovarjali! — Po vsej verjetnosti Kranj nima zato dveh kinematografov, da bi v obeh gledali iste filme. Kako bi bilo, če bi v Ljubljani »selili« isti film iz »Uniona« v »Komuno«, od tam v »Slogo«, »Tivoli« itd. Prepričan sem, da bi kranjsko vodstvo kino podjetja lahko stvar drugače uredilo in ustreglo gledalcem, ki si žele videti morda 2 filma v tednu (pa ne takih, ki smo jih gledali že pred dvema mesecema!). Obiskovalci kina tudi še niso »doživeli« točnega pričetka. V kinu »Storžič« pričnejo s predstavo okoli 20.15 ur, ker verjetno čakajo na morebitne zamudnike, ljudje v dvorani pa jim niso mar.

Jasno, da nastane zaradi zamude v »Storžiču« zamuda tudi v letnem kinu. Preden steče prvo filmsko kolo v »Storžiču« in ga nato kurir (po navadi peš) prinese v »Partizan«, traja precej časa. Da bi ne bilo zamude, odpade tednik, ki zaradi izrednih zanimivosti gledalce marsikdaj najbolj zanima. Končno, ko se okoli 21. ure predstave začno, odpove zvočnik in ga je treba popraviti. Tako so obiskovalci letnega kina vedno v strahu, kdaj bodo doma. Po navadi je to okoli polnoči . . .

Drago poglavje je vstopnina za letni kino. Dalj časa je nihala med 40 in 35 dinarjev, baje po kvaliteti filma. Kdo je ugotavljal »kvaliteto«, pa ne vem. Po mojem mnenju so reguhrali cene po povpraševanju. Več ljudi v vrsti, višje cene, drugače si tega res ne morem razlagati. Sedaj so cene menda stalne, vendar še vedno 35 dinarjev. S kakšno pravico nastavi podjetje tako ceno, ko gledamo v ljubljanskem »Tivoliju« predstave po 20 dinarjev — na udobnih sedežih! — medtem ko si moramo v Kranju pomagati z rokami in nogami, ker so kopi brez naslanjal. Redki so srečniki, ki si »pribore« stole. Pa še program ni nikdar popoln. Kot že rečeno, zaradi časovne stiske v letnem kinu večkrat ni tednika.

Uprava kinematografskega podjetja bi morala upoštevati, da jo obiskovalci plačujejo in, da letni podjetje vzdržujejo. Malo manj naj bi se bavila z estetskimi problemi, ki veliko stanejo (napeljava fluorescenčne razsvetljave najprej nad sedeži, nato pa iz nerazumljivih razlogov ob filmskem platnu) in se malo bolj pobrigala za točnost predstav, za tednik in ne koncu morda, če je še kaj denarja, za minimalno udobnost sedežev. Ne želimo sicer ležati pri predstavah kot v Ameriki, sedimo pa radi udobno.

—r.

Sindikati v družbenem upravljanju

Pred nedavnim je plenum Okrajnega sindikalnega sveta Kranj razpravljal o nalogah in političnem delu sindikalnih organizacij ter o tekočih gospodarskih vprašanjih. Poročilu o delu OSS je sledila analiza stanja v sindikalnih podružnicah. Marsikje je opaziti pasivnost članstva pa tudi upravnih odborov podružnic in krajevnih odborov posameznih strok. O uredbah glede obdavčenja plačnega fonda in glede reguliranja otroških doklad so delavci in uslužbenci v podjetjih sami med seboj precej debatirali in jih marsikje napak tolmačili, ker si sindikalne organizacije niso vzele časa, da bi svojemu članstvu te uredbe pojasnile. Prav tako so si premalo prizadevale, da bi delavstvo razpravljalo o vseh tekočih problemih, ki se pojavljajo pri urejanju tarifnih odnosov.

Diskutanti pa so opozorili, da prikazujejo nekatera podjetja več kvalificirane delovne sile kakor jo dejansko imajo in to zaradi zvišanja plačnega fonda. Druga spet hočejo pri zborih proizvajalcev doseči, da bi jim znižali akumulacijo in potrdili skoraj vsa delovna mesta kot kvalificirana. Sindikalne podružnice v podjetjih so si vse premalo prizadevale, pojasniti nepravilnost takega ravnanja. Ne manjka primerov, da so si v podjetjih neupravičeno in nesorazmerno povišali plače, kar je negativno vplivalo na cene na trgu. V marsikaterem podjetju so delavci in uslužbenci prejeli 13 do 15 plač v enem letu.

V usnjarski predelovalni industriji je prodaja zelo majhna, zato večina njenih delovnih kolektivov prejema minimalno plačo, istočasno ko trgovska mreža teh podjetij deli dobiček. Pri nekem podjetju sta prejela poslovodja v Zagrebu in Beogradu od 40 do 50 tisoč din. Nastane vprašanje, od kod ta višek in kaj si morejo delavci misliti o takem upravljanju podjetja. Pri reševanju tarifne politike morajo biti vsem podjetjem pred očmi interesi skupnosti! Zavedati se morajo tudi tega, da je obdavčeni del plačnega fonda namenjen občinam, mestom itd. za komunalno dejavnost.

Našim sindikalnim podružnicam mora postati jasno, kolikšnega pomena je pravilno družbeno upravljanje in pravilno delo delavskih svetov. Ker vsega tega marsikje ni, se primeri gospodarskega kriminala, izkazani pri zaključnih računih, in tatvine v podjetjih kar množe. Večina podjetij je organizirala različne strokovne tečaje — v kranjskem okraju je 2600 obiskovalcev poslušalo 223 predavanj — žal pa to ne vpliva na kolektive, ker obiskovalci pridobljenega znanja ne prenašajo na ostale člane.

Kulinarična razstava

Gostinstvo se nam bo letos predstavilo ne le na veseličnem prostoru Gorenjskega sejma, temveč tudi s kulinarično razstavo, to je z razstavo specialitet kuharske umetnosti. Razstava bo v prostorih restavracije »Kranjski dvor«. Razstavljena jedila bodo vsak dan od 19. ure naprej na restavracijskem vrtu naprodaj. Organizacijo kulinarične razstave je Gostinska zbornica poverila priznanemu mojstru kuharske umetnosti tov. Maksu Kokalju. Poleg drugih jestvin bo na razpolago divjačina, ribe, raki, perutnina itd.

Gorenjska je proslavila Dan vstaje

Še pred praznikom je 25 partizanskih patrulj obšlo vsa stara znana pota in kraje hudih borb za časa narodnoosvobodilne vojne na Gorenjskem. Na pohodih so se srečevali stari znanci, ki so si ponovno nadeli partizanske uniforme, v katerih so izvojevali toliko slavnih bitk. Potem so odhiteli pod zastavo zmage v svoja okrajna središča, da dostojno proslave 12. obletnico vstaje slovenskega naroda. Koderkoli so šli, posebno v partizanskih vaseh, so jih delovni ljudje navdušeno pozdravljali.

Na večer pred Dnevom vstaje so na vseh gorskih velikanih zagoreli kresovi in oznanjali začetek velikega slavja. Ali je bilo lepše na Bledu, kjer so se sešle patrulje iz radovljiškega okraja, ali v Kranju, kjer je bil končni cilj patrulj iz kranjskega okraja, ali v Radomljah — središču vstaje bivšega kamniškega okraja, je težko reči.

Na Bledu je nad 2000 domačinov in mnogo inozemskih gostov prisostvovalo sprejema 5 partizanskih patrulj, ki so prihitele z Jelovice, Mežaklje, Stola, gornjesavske doline in bohinjskega kota. Vodje patrulj so raportirali narodnemu heroju Tončku Dežmanu, junaku dražgoške bitke. Okrajni sekretar ZK tov. Mirko Zlatnar pa je govoril pred zbrano množico o pomenu velikega praznika za slovensko ljudstvo. Na slavnostnem sprejemu je sodeloval tudi pevki zbor »France Prešeren« iz Kranja in zapel nekaj udarnih partizanskih pesmi. Kmalu nato, ko se je spustil mrak, je mesto zablestelo v tisočerih lučeh, jezero pa je bilo spremenjeno v en sam ognjemet.

V Kranju so sprejeli 7 patrulj, ki so prišle izpod Storžiča, s Krvavca, Dobrče, Jezerskega, iz Poljanske in Selške doline. Patrulje je pozdravilo nad 4.000 Kranjčanov, o pomenu praznika pa je spregovoril predsednik OLO Kranj tov. Miran Košmelj. Po mimohodu partizanskih patrulj se je začelo na Titovem trgu ljudsko rajanje, ki je trajalo v pozno noč.

V Radomlje je prišlo 22. julija dopoldne 12 partijanskih patrulj, ki so obšle vsa pota zmagoslavnega I. batalj. Kokrškega odreda. Tudi tu se je zbralo okrog 3.500 ljudi, domačinov in okoličanov. Na svečanost so prispeli podpredsednik Izvršnega sveta LRS Ivan Maček, člana IS Viktor Avbelj in Tomo Brejc ter Ivan Maček-Očka in Marijan Dermastja. Nad 100 ljudi je bilo v narodnih nošah. O Dnevu vstaje je imel pomemben govor tov. Tomo Brejc, politični organizator vstaje v teh krajih.

To so bile osrednje proslave Dneva vstaje na Gorenjskem. Podobnih proslav pa je bilo še več. Žirovničani so na primer organizirali partizansko patruljo, ki je obšla vse grobove padlih borcev in talcev. V Vodicah so bivši borci, ki jih je tam za cel partizanski bataljon, priredili v počastitev Dneva vstaje obsežen program.

Med junaki, ki so bili na 12. obletnico vstaje slovenskega naroda z najvišjim ukazom proglašeni za narodne heroje, je tudi junak Kokrškega odreda MATIJA BLEJC-MATEVŽ

Matevž je izdal povelje...

(Akcije narodnega heroja Matije Blejca)

1941. leta so pebesneli nacisti neprestano preganjali borce I. kamniškega bataljona. Zaradi skrajne izčrpanosti so se pred mnogoštevilnim sovražnikom umaknili na Štajersko in delno preko Save v Cankarjev bataljon. V okolici Kamnika jih je čez zimo ostalo le nekaj. Seveda tako premirje ni trajalo dolgo. Že sredi februarja 1942. leta se je iz Cankarjevega bataljona vrnilo 12 borcev, ki jim je poveljeval Matija Blejc - Matevž.

Pod Matevževim vodstvom so ti borci prekoračili Savo in se preko Dobena in Palovč spustili v Tuhinjsko dolino. Zadrževali so se pri aktivistu Mihi v Kostanju. Matevž, ki je bil srednje rasti, kostanjevih las, sivih, iskrečih se oči, je pazil na vse; njega je bilo težko preslepiti. Ko so drugi počivali, se je nenehno razgledoval po okolici.

„Luka, vzemi puško. Greš z menoj na politični čas!"

„Na povelje, komandant," je poskočil črnopolti Radomeljčan, eden izmed treh bratov Piršev. Luka je rad hodil z Matevžem na pohode. Vedno je bilo zanimivo in razburljivo.

„In našo zastavo s petokrako vzemi!" je dopolnil Matevž, ko se je mladec že napotil v taborišče.

„Razumem!" je veselo odsekal Luka in odhitel po rebri navzdol. — To bo „politični čas", je spotoma razburjeno razmišljal. — Matevž, ta je res pravi junak. Niti vraga se ne boji. Res vzor tovariša in pravega komandanta. Na vse misli, vse tako stori, da je prav.

Gore so se rdečile v večerni zarji, ko se je v dolini že spuščal mrak. Mahnila sta jo po bližnjici, ki se je med grmovjem vila v bližnjo vas. Nekaj časa sta že stopala molče drug za drugim, ko je Matevž obstal in dejal:

„Ali vidiš, tja greva!"

Neopazno sta prišla skoraj do ceste, kjer je stala krepka domačija. Raz hiše je visela zastava s kljukastim križem. Matevž je prvi stopil na cesto in se oprezno ozrl na vse strani. Nikjer nevarnosti.

„Zdaj pa brž! Razvij našo zastavo!" je velel in polegnil Luko za seboj k hiši. V žepu je poiskal vžigalnik in kresnil. Plamenček je obliznil rdečo hitlerjansko zastavo in plamen je zaplapolal nad oknom. Potem je krepko zabobnal s pestmi po šipi.

Za oknom se je pokazal bled in prepla šen gospodarjev obraz.

„Za božjo voljo, kaj pa je? Gori!" je vzkliknil v temo.

„Nič hudega, gospodar", je zadonel mogočen Matevžev glas, „le nepravilno znamenje gori. Kaj si pozabil, da si Slovenec? Sram te bodi, da razobešaš to prokleto cunjo na svoji hiši."

„Kdo je zunaj?" je zajecljalo izza okna.

„Luka, daj, pokaži mu našo zastavo!"

Okno je prekrila velika slovenska trobojnica s petokrako zvezdo.

„Vidiš in zapomni si, gospodar — le pod tem znamenjem boš lahko živel v svobodi!" je kratko in krepko poudaril Matevž in izginil z Luko vred med grmovjem. Od sovražnikove zastave je medtem ostal le še kupček pepela. Pravijo, da je pomagalo. Ta hišni gospodar ni nikdar več klonil, naspotno, odslej je partizanom pomagal. To je bil eden izmed „političnih časov" Matevža, ki ga je odtlej ljudstvo nazivalo tudi Plamen. In to ime mu je tudi pristajalo. Povsod je bil. Nenadoma je prišel in tudi izginil kot bi se vdrl v tla. Njegove besede pa so vžigale, rasle in se bohotile v mogočen plamen upora.

— — —

Pri Mihi v Kostanju Matevževa četica ni dolgo taborila. Na dnevnih obhodih je Matevž odkril izdajstvo. Predsednik Marijine družbe, France Grošelj, ki ga je imel na sumu, da je gestapovski agent, je nenadoma izginil s kolesom v Kamnik. Matevža ni bilo lahko preslepiti. Kot da bi slutil v mračnem februarskem dnevu nevarnost, je ukazal umik. Kmalu nato je pridrdralo iz Kamnika, Domžal in drugod nekaj kamionov z več sto Nemci. Napadli so, a treščili v — prazno.

— — —

Bilo je lepega junijskega dne. Sonce je vzhajalo in se vzpenjalo po nebu brez najmanjšega oblačka. Zmeraj nasmejano in vedro Matevževo lice je bilo tokrat malce zaskrbljeno. Kako tudi ne! Snoval je načrt za napad na močno utrjeno postojanko Wehrmannschafta na Črnivcu. Uničiti mora to gadje gnezdo, seveda čimbolj zlahka, ker življenje svojih borcev nadvse ceni. Zato je tudi toliko študiral, mislil, dokler ni ob drugi uri popoldne sklical zbora.

„Fantje, danes bo vroče!" jim je dejal. „Zbrisali bomo Švabe na Črnivcu, če se ne bodo vdali. Ali velja?"

„Kakor poveljuješ, komandant, tako bo", so glasno pritrjevali v zboru. Desetarji so dobili navodila in se spoznali z načrtom. Šestnajst mož je krenilo na pot v vse bolj strmo gozdnato pobočje kamniških planin. S seboj so imeli 2 mitraljeza in 12 pušk. Luka in komandant sta bila oborožena z revolverjema in ročnimi bombami.

Čez kako dobro uro so bili na cilju: postojanko so obkolili. Matevž je točno po načrtu razporedil ljudi — mitraljezca naprej, za njima borce po vodih. Postojanki so se približali neopaženo. Ko je bilo vse pripravljeno za napad, je Matevž poveljeval:

„Ogenj!"

Z dveh strani sta hkrati zaregljala mitraljeza in vžgale puške. Nemci v postojanki so bili prvi hip iznenadeni. Nihče se ni odzval. Toda kmalu so se tudi ti znašli. Začelo se je besno streljanje iz postojanke, po čemur je bilo soditi, da ni le močno utrjena, temveč da ima tudi številčno močno posadko. Matevž je hitro mislil in uvidel, da se morajo odločiti za juriš.

„Na zahodni strani tolčejo vragi najhuje. Tam jim moramo dati popra," je povedal na glas.

„Tovariš komandant, naj opravim z njimi!" se je ponudil bombaš Luka. In že je skočil na plano, da izvrši namero.

„Luka, nazaj!" zagrmi poveljnikov glas. Pravi čas ga je opozoril, kajti Nemci so Luko opazili in spustili nanj rafal. Če se ne bi zamaknil za skalo, bi bilo po njem. Matevž prihiti močno zaskrbljen k Luki in, ko vidi, da je zdrav, ga ostro ošteje:

„Ne delaj neumnosti. Kdo bo odgovarjal, če te izgubim." Potem mehkeje doda: „Skupno, Luka, bova laže opravila ta posel. Ti pojdi na južno stran, jaz bom pa ne severni. Počakaj na povelje!" Potem se je odplazil na dogovorjeno mesto. Naenkrat je zadonelo:

„Borci, juriš!"

Kot ris je planil Matevž pred njimi z odvitimi bombami, preskočil čistino in zamahnil . . . Po oglušljivi eksploziji ga je dim popolnoma zakril. Vse je bilo opravljeno tako naglo, da je bil sovražnik na mah brez glave. Borci s poveljnikom na čelu so vdrli v postojanko, ki se je vdala brez odpora. V njej je bilo 32 mož, večinoma wehrmannschaftovcev. Zaplenili so jim 2 mitraljeza, 26 pušk, 12 pištol, 2 parabeli, 120 bomb in 20.000 komadov municije. V tej borbi je Matevž izgubil enega samega borca, Rudija Pirša - Majskega, za katerim mu je bilo zelo hudo. Toda gadje gnezdo na Črnivcu je bilo uničeno. Tako je padla prva švabska postojanka na Gorenjskem.

S sodišča

Anton Knapič iz Stražišča in Janez Omahen iz Drulovke sta se letos 26. aprila okoli 22. ure pretepala na Knapičevem dvorišču v Stražišču. Povod za pretep je dal Omahen, ki je najprej sitnaril na domu Knapičeveh in nato, ko so mu pokazali vrata, na dvorišču zgrabil bič in udaril Knapiča. Knapič mu je bič iztrgal ter ga je zavihtel po Omahnu. Sodišče je obsodilo vsakega na 1000 din denarne kazni.

*

Jože Sajovic iz Suhe pri Kranju je kot poslovodja trgovske poslovalnice kmetijske zadruge v Bohinjski Beli pogosto prihajal vinjen v službo, ni vodil nikake evidence o prodaji blaga in knjigovodstvu ni dostavljal listin za knjiženje. Je pa na sejah upravnega odbora zadruge nenehno poudarjal, da posluje zadruga z dobičkom, čeprav je revizija ugotovila cca 530.000 din primanjkljaja od aprila do junija 1952. Na obravnavi je bilo ugotovljeno, da je živel potratno, da je nabavljal različna oblačila zase in za ženo, se z avtomobilom vozil po veselicah in velikodušno razmetaval denar. Ko pa je bil po preiskavi izpuščen iz pripora, je nadaljeval s kriminalnim načinom življenja in na zelo prebrisan način ogoljufal Tončko Čadeževo, poslovodkinjo poslovalnice »Prehrana« v Križah. Natvezil ji je, da je kontrolor in da mora pregledati vse bankovce po 500 in 1000 din ter jih odnesti v podružnico Narodne banke v Kranju, da se ugotovi, če niso ponarejeni. Čadeževa mu je res izročila za 29.000 din bankovcev, ki jih seveda ni več videla. Francko Rakovec, poslovodkinjo trg. poslovalnice KZ Besnica pa je Sajovic pregovoril, da mu je izročila celotni izkupiček dnevne prodaje v znesku 3.965 din, češ da bo Sajovic, ki se je spet izdajal za kontrolorja, primerjal izkupiček s paragonskimi bloki. Sodišče je Sajovica za vsa ta dejanja obsodilo na dve leti zapora in na povrnitev denarja.

*

Tinca Mulej z Ljubnega, je bila poslovodkinja Okrajrega magazina v Radovljici in si je kar iz blagajne izposojala denar, zapuščala trgovino že ob 15. uri popoldne, sprejemala prekuhan ruski čaj od neke znanke in ga mešala z neprekuhanim ter potem takega prodajala, v poslovalnici pa je sprejemala svoje prijatelje in jim prirejala obilne malice, ne da bi kdo kaj plačal. S takim ravnanjem je od 1. aprila do 30. avgusta 1952 podjetje oškodovala za 70.756 din. Razen tega je zavestno kupovala ukradeno čokolado, jo potem prodajala v trgovini, ne da bi jo inventirala. Zaradi nevestnega poslovanja in prikrivanja je bila obsojena na dva meseca in 10 dni zapora ter na povrnitev škode.

*

Tatvine tovarniškega premoženja v železarni Jesenice so še vedno pogoste, dasiravno izreka sodišče ostre kazni. Tako je **Alojzij Jerman** vzel v železarni 7 votlic, vrednih cca 30 tisoč dinarjev, za kar mu je sodišče prisodilo tri mesece zapora.

Kazniva dejanja zoper javno moralo kažejo, da bo treba za moralno vzgojo našega ljudstva še mnogo storiti. V zadnjem času je radovljiško sodišče obravnavalo hude kršitve osebnega dostojanstva in javne morale. **Ana Stare**, kmečka delavka in **Simon Stare**, večji kmet — hči in oče iz Gorjuš pri Koprivniku — sta že od leta 1946 med seboj spolno občevala. Zaplodila sta že dva otroka in sta bila že leta 1950 obsojena na ostro zaporno kazen, ki ju pa ni prav nič spametovala; po prestani kazni sta nadaljevala prejšnje življenje, tako da je bil letos v aprilu rojen že njun tretji nezakonski otrok. Zaradi krvoskrunstva je sodišče obsodilo Simona Stareta, ki je zaradi nasilnosti glavni krivec, na eno leto zapora, Ano pa na tri mesece zapora.

Dva biserna jubileja gorenjskih gasilcev

V nedeljo, 12. julija, je radovljiško gasilsko društvo proslavilo svojo 70 letnico. Ustanovljeno je bilo 1883. leta kot tretje gasilsko društvo na Gorenjskem.

Že na večer pred slavjem je bilo vse praznično: gasilski dom se je odel v vence in cvetje, raz hiš so zaplapolale zastave in ob cestah so zeleni slavoloki pozdravljali prve goste. Zvečer je prosvetni odsek gasilskega društva skupno s člani SKUD uprizoril na prostem Jurčičevega »Desetega brata« v režiji Lojzke Horvatove.

Na sam slavnostni dan je prebudila Radovljičane gorjanska gasilska godba. Že ob 7 zjutraj je domača četa počastila spomin pokojnih gasilcev in med govorom tov. poveljnika Valanta položila venec na grob Hugona Robleka.

Medtem so se začele stekati množice pred gasilski dom. Na lepo ovenčani tribuni so se zbrali predstavniki višjih gasilskih enot, OLO ter množičnih organizacij. Okrog tribune pa so se zvrstili odposlanci 22 gasilskih društev z zastavami, nad 300 uniformiranih gasilcev, 32 gasilk in 18 gasilskih pionirjev, gorjanska gasilska godba in godba jeseniške železarne. V pestrih narodnih nošah je bilo 46 odraslih, med njimi 6 postavnih konjenikov in 16 otrok.

Vse navzoče je najprej pozdravil domači predsednik Fr. Perc, nakar je Anton Fister podal obširno zgodovino 70-letnega dela radovljiških gasilcev. Predsednik LOMO Stane Perc je nato razvil novi društveni prapor in ga izročil zastavonoši. Ko je godba zaigrala državno himno, je predsednik gasilskega društva Fr. Kunstelj s primernim govorom odkril spominsko ploščo padlim borcem — gasilcem.

Sledila so republiška in okr. odlikovanja zaslužnih članov za 15, 25, 40 in 50 letno delo bližnjemu v prid.

Kasneje se je sprevod z jezdeci v narodnih nošah na čelu pomikal med gostim špalirjem od gasilskega doma v mesto. Po mimohodu ob častni tribuni je krenil na telovadni prostor pred pokopališčem. Tam so radovljiški, leščanski in blejski gasilci izvedli šolski trodelni napad in, razen slednjih, skupno z radovljiškimi pionirji prikazali razvijanje cevi. Kranjskogorske gasilke so nastopile s simboličnimi vajami, jeseniški gasilci so vzorno izvedli vajo z raztezalno lestvijo, reševalci jeseniške železarne pa reševanje z dvonadstropnega stolpa. Končno so člani domačega društva priredili mokro vajo na goreči stolp.

Za jubilej so podarile radovljiškim gasilcem po 10.000 din: Mestna občina Radovljica, ZB Radovljica, Kmetijska zadruga Lancovo in tovarna »Verига« iz Lesc. Nekatere druge organizacije in podjetja so prispevala manjše zneske.

Od 14. do 16. ure so člani domačega SKUD izvedli v grajskem vrtu pevski koncert, ki sta ga izpopolnili godbi na pihala.

*

V nedeljo je bilo v Tržiču zelo živahno. Glavni trg so napolnile gasilske čete prostovoljnih društev iz Tržiča in vsega kranjskega okraja, ki so prišli na proslavo 70-letnice tržiškega prostovoljnega gasilskega društva. Okrog 10. ure je začela slavnost pred poslopjem mestne občine.

Okoli 1000 gasilcev je pozdravil predsednik tržiškega društva tov. Dornik, nakar je tajnik društva, tov. Primožič, prebral kratke odlomke iz zgodovine tržiškega gasilstva. Društvo je bilo ustanovljeno 1883. leta in je samo po osvoboditvi sodelovalo pri gašenju 300 požarov (tudi pri velikem gozdnem požaru na površini 60 ha), pomagalo pri reševanju ljudi in ljudske imovine pred povodnijo in pdb. Vse reševalne akcije so uspešno zaključili, kar se šteje tržiškim gasilcem v posebno pohvalo.

Nato je spregovoril tov. Špicer, republiški poveljnik SGZ, ki je izrekel društvu toplo priznanje za dosedanje delo in ga postavil postrojenim 250 pionirjem za zgled. Le-tem je dal tudi precej dragocenih nasvetov za bodoče delo ter jih vspodbudil k vztrajnosti in požrtvovalnosti. Nato je podelil najzaslužnejšim tržiškim gasilcem odlikovanja. Z odlikovanjem I. stopnje je bil počaščen Franc Golmajer, odlikovanja III. stopnje pa je prejelo 7 gasilcev in 1 gasilka. Društvu so k 70 jubileju čestitali še: tov. Bizjak, predsednik OGZ Kranj, tov. Podgoršek v imenu MK ZKS in član LOMO Tržič — tov. Vučko, ki je društvu izročil darilo občine: novo motorno brizgalno.

Popoldne okrog 14. ure je bil na nogometnem igrišču v Tržiču I. pionirski nastop, na katerem se je predstavilo 25 desetin iz kranjskega okraja, ki so izvedli vaje z vstavljivimi brizgalnami. Prireditvi je prisostvovalo številno občinstvo in odrasli gasilci, ki so najmlajše z zanimanjem opazovali pri gašenju požara in jim navdušeno aplavdirali. Po nastopu so imeli pionirji zbor na Glavnem trgu, s čimer je bilo slavje za 70-letnico tržiških gasilcev zaključeno.

Prišla je po plačo in izgubila življenje

V letošnjem letu je pretresla jeseniške železarje že tretjič vest o smrtni nezgodi v podjetju. 30. maja se je pri delu kraj visoke peči smrtno ponesrečil Franc Velikonja. 29. junija je padel pod vagone tovarniškega vlaka premikač Julij Kurinčič in poškodbam podlegel. Minulo sredo pa je postala žrtev neprevidnosti 10 letna Rozka Debeljak, zaposlena kot pospravljalka na Bl. Dobravi. Omenjenega dne je bil v železarni izplačilni dan. Tudi Debeljakova je prišla tja, da bi dvignila mesečni zaslužek. Malo pred 14. uro je hotela čez tir, na katerem je stal tovorni vlak. Med razpetimi vagoni se je znašla prav tedaj, ko se je vagon premaknil. Vagon jo je udaril v glavo in jo s tako silo odbil, da ji je pri padcu počila lobanja. Bila je na mestu mrtva. Debeljakova zapušča šest nezakonskih otrok. Najmlajšega je imela v jaslih, druge pa, kot je vedno sama izjavljala, pri dobrih ljudeh. Prišla je po denar, a je neprevidnost in naglico plačala z življenjem.

Tretja smrtna žrtev jeseniške železarne v letošnjem letu naj bo vsem tistim, ki varnostnih predpisov ne upoštevajo, v resen opomin. Zavedajmo se, da vsi varnostni predpisi in vse varnostne naprave ne morejo koristiti, če jih ne upoštevamo in če sami nismo dovolj previdni.

50-letniki na Jesenicah

Srečanje z Abrahamom je vredno počastiti, so dejali jeseniški 50 letniki, ki jih je blizu 100. Dogovorili so se, da bodo 50 letnico skupno proslavili, 25. julija so se zbrali v dvorani »Svobode«. Med jubilanti je lepo število borcev in precej takih, ki so tik pred upokojitvijo. Pogrešali pa so tiste, ki so padli med osvobodilno vojno, zato so se jih še posebej spomnili. Jeseniški 50 letniki so večidel težki delavci v železarni, vzlic temu pa še vedno prave gorenjske grče, ki bodo skupnosti še dolgo v pomoč. Jubilantom tudi mi čestitamo in jim želimo dočakati še mnogo let!

P. U.

Šah • Telesna vzgoja • Šport

Mednarodni namiznoteniški turnir v Kranju

Po polletnem presledku se bo namiznega tenisa v Kranju kranjski športni publiki ta teden spet nudila priložnost prisostvovati kvalitetnim namiznoteniškim tekmam.

Kranjski NTK Projektor pripravi namreč pod pokroviteljstvom LOMO Kranj v dneh od 31. 7. do 2. 8. 1953 turnir moških ekip za prehodni pokal Kranja. Sodelovali bodo: dunajski Semperit, Opatija, Jesenice in Projektor. Turnir je tako organiziran, da bo na sporedu vsak dan po eno kolo; vsak dan bomo lahko gledali po dva dvoboja. Ker so moči vseh štirih ekip zelo izenačene, je težko predvideti zmagovalca. Zato bodo igre še bolj zanimive in bodo vsi prijatelji namiznega tenisa v Kranju lahko prišli na svoj račun. Upamo pa, da bodo svoje igralce tako podprli, kakor so jih podprli ob priliki državnega prvenstva.

Za prvi dan sta na sporedu naslednji igri: ob 17. uri: otvoritev tekmovanja, ob 17.30 uri: Jesenice — Projektor, ob 20. uri: Semperit — Opatija.

V okviru tega turnirja se bosta v soboto srečali tudi ženski ekipi Semperita in Projektorja.

Domžale - novi član slovenske lige

Zadnjo preizkušnjo za vstop v slovensko nogometno ligo so domžalski nogometaši uspešno prestali. Prejšnji teden so premagali poslednjega rivala »Slovana« iz Ljubljane (2:1) in si s tem pridobili legitimacijo za tekmovanje z najboljšimi slovenskimi klubi. Domžalsko moštvo je v kvalifikacijskem tekmovanju pokazalo največ znanja in požrtvovalnosti ter je uspeh zaslužilo. Čestitamo novemu gorenjskemu predstavniku v slovenski nogometni ligi!

Plavači Bleda odpotujejo v Švico

Da bi se zbližali naši športniki z inozemskimi, je plavalni klub »Bled« predlanskim povabil plavalni klub »Thalwil« iz Švice na plavalni dvoboj. Oba kluba sta nato odšla v Crikvenico, da se s tamkajšnjim plavalnim klubom pomerita v troboju. V troboju je zmagal »Bled«.

Po dogovoru s Švicarji, pojdejo blejski plavalci letos v avgustu v Thalwil (Švica) na povratni dvoboj. V 22 članski ekipi bosta tudi znana plavača Ljubo Brandner iz Maribora in Julijana Bar iz Ljubljane. Po vojni še noben jugoslovanski klub ni gostoval v Švici.

Šah

V počastitev Dneva vstaje je bil 22. julija v Komendi odigran brzoturnir, ki se ga je udeležilo 13 šahistov iz Kamnika, Podgorja in Komende. — Zmagal je Kamničan Milan Tržan z 10½ točke.

Povratni šahovski dvoboj med Kamnikom in Podgorjem se je končal z rezultatom 7 : 1 za Kamnik.

Mladi domžalski šahist Vide Vavpetič je od turnirja za prvenstvo Gorenjske dalje, kjer je dosegel tretje mesto, pokazal prav lep napredek. Na kvalifikacijskem turnirju je preskočil prvo kategorijo in dosegel naslov mojstrskega kandidata, na nedavnem jubilejnem turnirju v Ljubljani pa je z zmagami potrdil, da je resen kandidat za bodočega mojstra.

V Radomljah je po svečani otvoritvi kulturnega doma na odbojkarskem turnirju zmagala ekipa Partizana iz Kamnika. Prav tako je zmagala na turnirju v Mengšu ob priliki gospodarske razstave.

Sprejemamo prijave udeležencev proslave v Vratih. Prevoz z vlakom do Mojstrane in nazaj ter prenočišče pod šotori din 200. Informacije in prijave do petka, 31. julija do 12. ure v pisarni Planinskega društva Kranj.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

KINO

Kino »Storžič«, Kranj: 31. julija jugosl. film »Skalna obzorja«. Predstavi ob 16. in 18. uri. 1. do 4. avgusta ameriški barvni film »Velika Caruso«. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Matineji v nedeljo ob 8.30 uri »Skalna obzorja«, ob 10. uri »Veliki Caruso«. Od 5. avg. dalje italijanski film »Ljubezen in strup«.

Letni kino Partizan, Kranj: do 4. avgusta ameriški barvni film »Veliki Caruso«; od 5. avgusta dalje ital. film »Ljubezen in strup«. Predstave ob 20.30 uri.

Kino Svoboda, Kranj - Stražišče: 31. julija do 2. avgusta italijanski film »Sanjala sem o raju«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V soboto, 1. avgusta, ob 20. uri dvojni program: »Sanjala sem o raju« in »Skalna obzorja«.

Mestni kino Kamnik: 30. julija do 2. avg. slovenski film »Jara gospoda«.

Mestni kino Domžale: 31. julija do 2. avgusta angl. barvni film »Hoffmanove pripovedke«; 5. in 6. avgusta francoski film »Konec počitnic za ljubega Boga«.

Mestni kino Radio, Jesenice: do 2. avgusta amer. film »Odločitev pred zoro«. Predstave ob 18. in 20. uri.

Letni kino »Svoboda«, Jesenice: do 2. avgusta amer. film »Odločitev pred zoro«. Predstave ob 20.30 uri, v slučaju slabega vremena je predstava ob 16. uri v kinu »Radio«.

Kino Javornik - Kor. Bela: 31. julija do 2. avgusta italijanski film »Volk z gore Sila«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din).

Kino »Plavž«, Jesenice: 31. julija do 3. avgusta ameriški barvni film »Trije kavalirji«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din).

OBJAVA

Pohitite z vpisom v članstvo Prešernove družbe, da ne boste ostali v jeseni brez njenih knjig. Člane sprejemajo poleg poverjenikov **vse knjigarne do 5. avgusta t. l.** Kasnejše vpise bomo zaradi določene naklade le težko upoštevali.

Pozivamo obč. odbore SZDL ter odbore drugih političnih in ljudsko prosvetnih organizacij v občinah Gorče, Jezersko, Mavčiče, Preddvor, Selca, Šenčur, Tržič, Zali log, Zminec in Žabnica okraja Kranj ter občinah Srednja vas v Bohinju in Žirovnica okraja Radovljica, da nemudoma postavijo na svojem področju poverjenike Prešernove družbe. Po naši evidenci v teh občinah doslej namreč ni še niti enega našega poverjenika.

Novi poverjenika naj takoj javijo svoje naslove ter koliko članov PD predvidevajo pridobiti, da jim bomo poslali potrebne tiskovine.

Storite vse, da bo tudi pri vas izvedeno geslo:

V vsako hišo knjige Prešernove družbe!

Glavni odbor Prešernove družbe

MALI OGLASI

Prodam stavbne parcele ob glavni cesti poleg novega doma Huje. Naslov v upravi lista.

Izjava. — Janez Gorjanc, mizar z Labor, obžalujem, da sem o pokojnem Jožetu Rajglju govoril, da me je goljufal. — Francu Rajglju iz Orehka se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Niti pokojnemu očetu niti Francu Rajglju nimam ničesar očitati. Strešno opeko sem plačal pokojnemu Jožetu Rajglju 1949. leta, dobil pa sem jo na opomin sodišča 1946. leta.

Popravek. — V »Razpisu javne dražbe«, v prejšnji številki našega lista, je napisano: za hišo št. 12 na Rupi izklicna cena za prodano 1/3 lastništva, moralo pa bi se glasiti **za 2/3 lastništva** din 100.000.—.

Svileni pikčasti otroški srajčki, izgubljeni v nedeljo popoldne, oddajte, prosim, proti nagradi upravniku kopališča, — Partizanska 15, Kranj.

Mizarju za pohištvo se nudi za časa »Gorenjskega sejma« v Kranju, od 31. t. m. do 10. avgusta, dober zaslužek. Naslov v upravi lista.

Pogreša se od sobote dalje ženska, stara 46 let, rjavih las, oblečena v modro jopo, rožnato bluzo in svetlosivo krilo ter obuta v modre čevlje in prav takšne nogavice. Je malo slaboumna in je zgrešila pot. Kdor kaj ve o njej, naj javi na bližnjo postajo Ljudske milice.

Žreb je podelil nagrade

Nagradno jubilejno križanko tovarne obutve »Triglav« v Tržiču je rešilo mnogo ljudi, kar ni nič čudnega, saj so bile nagrade v obliki popustov pri nakupu čevljev Triglava prav čedne. Žreb je bil naklonjen sledečim reševalcem: Prva nagrada — popust 3.000 din, je dobila **Elca Weisseisen,** Zg. Bela 5, p. Preddvor, drugo nagrado — 2.500 din, **Ciril Murnik,** Lom 66, Tržič, tretjo nagrado — 2.000 din, **Anica Ažman,** Jesenice, Obrtniška, četrta nagrada — 1.500 din — **Dore Oražem,** Vajeniška šola Kranj in peto nagrado **Silva Rožič,** Srednje Bitnje, p. Žabnica.

Iz Kamnika

Kamniški gasilci bodo to nedeljo popoldne razvili društveni prapor. Ob tej priliki bo zbor okoliških gasilskih društev. To bo že drugi gasilski prapor v bivšem kamniškem okraju.

V Podgorju pri Kamniku so pokopali Janka Galjota, bivšega restavraterja v Šk. Loki in oskrbnika Ribniške koče na Pohorju. Po vojni je bil več let oskrbnik Doma na Krvavcu.

Kamniški trg je bogato založen s sadjem in zelenjavo. Zlasti na pretek je zelja in krompirja. Cene stalno padajo. Tržni prostor v mestnem parku je premajhen za vse prodajalce, ki se morajo zato v dveh vrstah zvrstiti okrog Gasilskega doma.

*

Vojaška godba iz Ljubljane je dne 26. t. m. koncertirala v mestnem parku v Kamniku. Da dobra in lepa godba človeka plemeniti, to drži, žal pa hodijo po zemlji še kreature, ki jim diši le tista »muzika«, ki je skrita v alkoholu. Okoli 10. ure zvečer je v ulici za veseliščnim prostorom pretrgal nočno tišino otroški krik, tako poln groze, da je ljudi, ki so že spali, kar vrglo iz postelj. Po ulici je nihal pijan možakar ter suval z nogami svojo ženo in majhnega otročička s tako brutalnostjo, da je ubogo dete moralo biti vse podpluto od sunkov lastnega očeta. Pa se čudimo, kako to, da marsikateri sin sovraži svojega očeta! Le zakaj neki točilci pijač ne odrečejo prodaje alkohola človeku, ki ga ima že čez mero pod kapo?

„Trboveljski slavčki" na Jesenicah

Ime »Trboveljski slavček« je znano menda slehernemu Slovencu, pa tudi preko republiških in državnih meja. Nekoč mladi »slavčki«, ki so z največjimi uspehi nastopali doma in v tujini, so dorasli in ponovno nastopajo pod tradicionalnim imenom. Največja industrijska kraja v Sloveniji, rudarske Trbovlje in železarske Jesenice, pa zadnja leta še posebno vežeta pevski zbor »Trboveljski slavček« in pevski zbor jeseniške »Svobode«.

Kakor lani, bo tudi letos »Trboveljski slavček« obiskal Jeseničane. V soboto, 1. avgusta, bodo trboveljski rudarji, člani »Svobode - Center«, ki pojejo v priznanem pevskem zboru »Trboveljski slavček«, jeseniški gostje. Koncert bo v Letnem kinu za domom »Svobode«. Za gostovanje je bilo že v minulem tednu izredno zanimanje. Tovarištvo med Jeseničani in Trboveljčani se je še posebno utrdilo lani, ob priliki gostovanja jeseniških svobodašev v Trbovljah. Zato so tudi že vse vstopnice za koncert razprodane. Naslednji dan pojdejo člani »Trboveljskega slavčka« in člani pevskega zbora jeseniške »Svobode« na skupni izlet k Sv. Križu nad Jesenicami, kjer se bo tovarištvo med rudarji in železarji še bolj utrdilo.

P. U.

Iz Besnice

Preteklo nedeljo so v Besnici ustanovili Turistično društvo. Resda udeležba na občnem zboru ni bila velika, upamo pa, da bo novoizvoljenemu odboru vseh 150 članov, ki jih je zbral iniciativni odbor, vsestransko pomagalo in da bodo ti člani poskrbeli za olepšavo vseh vasi v besniški občini, tako da bodo tudi tujcem všeč. Društvo bo uredilo najprej pota do Slapa in Besniških toplic in hkrati markiralo pota do vseh izletniških točk.

*

Gradnja nove ceste od Besnice do njene železniške postaje hitro napreduje po zaslugi delavcev in dobrega vodstva Občinskega ljudskega odbora. Tako bo Besnica dobila še letos cestno zvezo z železniško postajo, naslednje leto pa tudi s Podnartom. Nova cesta na desnem bregu Save bo za vso Gorenjsko velikega pomena.

Iz Poljč

Kljub temu da je radovljiški okraj pretežno industrijski, Okrajni ljudski odbor Radovljica ne zanemarja kmetijstva. Da bi se kmetijska proizvodnja v okraju izboljšala, je Svet za prosveto in kulturo organiziral v Poljčah kmetijski tečaj, ki ga je te dni s pohvalnim uspehom zaključilo dvanajst tečajnikov iz raznih krajev radovljiškega okraja. Na tečaju so poleg domačih kulturno-prosvetnih delavcev in strokovnjakov predavali tudi strokovnjaki iz Ljubljane.

Praznik občine Naklo in še kaj...

Pripravljalni odbor si je skoraj dva meseca prizadeval, da bi občani čim dostojneje proslavili svoj občinski praznik — 26. julij — dan odhoda 23 prvoborcev v partizane in streljanja 59 talcev na Bistrici.

V soboto popoldne je bilo po vseh vaseh te občine praznično razpoloženje. V Naklem in na Bistrici so se prebivalci še prav posebno odrezali pri postavljanju mlajev in krasitvi hiš, a Dupljanci so bili med zadnjimi.

Na večer pred praznikom se je zbrala ob okusno okrašenem in razsvetljenem spomeniku talcev na Bistrici tisočglava množica domačinov, tujcev in svojcev padlih. — Član OLO Kranj, tov. France Cvenkelj, je v svojem govoru pravilno ocenil veliko žrtev talcev. Salve, žalostinke vojaške godbe iz Škofje Loke ter združenega pevskega zbora iz Dupelj in Naklega so svečanost še povečale. Sledila je kino predstava »Na svoji zemlji« na prostem.

V nedeljo je vojaška godba na vse zgodaj igrala po vaseh budnice. Ljudstvo jo je navdušeno pozdravljalo ter s tem manifestiralo trdno povezanost z našo ljudsko armado. V dopoldanskih urah pa so ljudje hiteli v Strahinj na grob borcev Kokrškega bataljona, ki so padli v junaških bojih v Udenborštu. Prispeli sta tudi partizanski patroli iz Dupelj in Gorič. Po govorih je vojaška godba izvedla dobro pripravljeni program, moški pevski zbor in mešani zbor iz Križev pa sta zapela nekaj partizanskih pesmi.

Popoldansko glavno slovesnost je otvoril predsednik občine tov. Peter Poličar, ki je govoril o pomenu praznika in nalogah občine v zvezi z bodočim praznovanjem. Sledil je pester kulturni spored, pri katerem so sodelovali gimnazijski pevski zbor iz Dupelj, učenci osnovnih šol iz Dupelj in Nakla, folklorna skupina tovarne »Inteks« iz Kranja in pevska zbora KUD iz Nakla in Dupelj. Po kulturnem programu je bila prosta zabava, katere dohodek je namenjen novemu, primernejšemu spomeniku na Bistrici.

Praznovanje je v glavnem prav zadovoljivo potekalo, vendar moramo omeniti, da nekaterim manifestacija občinske enotnosti ni bila pogodu. Odkrito so jo minirali s svojim reakcionarnim in lokalpatriotskim delovanjem. Prvi tak znani »junak« je Janez Kozjek, podbreški pevovodja, ki je v nedeljo popoldne menda raje v cerkvi prepeval in orgljal za žegnanje, kot da bi izpolnil svojo obveznost in nastopil s pevskim zborom v Naklem. Sicer pa so ljudje na žalni svečanosti na Bistrici trdili, da nima nobene sodobne pesmarice, od koder naj bi vzel kaj primernega. Tudi Stane Tonkli, član odbora »Partizana« v Podbrezjah je dokazal čudno stališče do občinskega ljudskega praznika. Kot član pripravljalnega odbora ni imel nikdar časa za sejo, medtem pa je pridno organiziral »ekstra« veselico v Podbrezjah, češ da morajo prodati, kar jim je ostalo od zadnje veselice. Pri tem je vztrajal tudi, ko je občinski ljudski odbor Naklo društvu zagotovil, da prevzame vse jestvine in pijače, ki se hitro pokvarijo. Najbrž je podbreško žegnanje odločilno vplivalo na organiziranje te veselice!

K. F.

Mengeš je proslavil svoj občinski praznik

Mengeš je že drugič svečano praznoval 27. julij, svoj občinski praznik. Ta datum si je izbral zato, ker je bila na ta dan pred dvanajstimi leti organizirana prva partizanska skupina v Mengšu in nato izvedena prva množična akcija proti okupatorju. Prvi borci so v noči med 26. in 27. julijem prerezali telefonske žice, ki so vezale Mengeš z Jaršami, sodelovali pri rušenju mostov čez Bistrico in se s temi junaškimi dejanji povezali v verigo borcev, ki so tedaj izvedli že več akcij v kamniškem okraju in na Slovenskem sploh.

Letošnje praznovanje občinskega praznika je trajalo kar 10 dni. Odprli so lokalno razstavo obrti in industrije v občinskem domu. Razstava je zelo okusno urejena in razporejena v 18 sobah ter prikazuje pestrost mengeške obrti in industrije. Posebno lepi so mizarski, pečarski, kolarski in kovaške izdelki. Razstavljajo pa tudi domača industrijska podjetja: Tovarna glasbil, Tovarna »Trak«, »Parketarna«, »Lek«, razen tega pa še Gozdna semerna in drevesnica ter Državno posestvo Pšata, ki je na prostem razstavilo tudi vse stroje za obdelavo zemlje. Razstavo si je do občinskega praznika ogledalo nad 5000 ljudi. Ves teden pa so se vrstile v počastitev občinskega praznika razne kulturne in športne prireditve, ki si jih je ogledalo nad 20.000 ljudi.

27. julija so bili vsi delovni kolektivi prosti dela, tako da je bilo ta dan res pravo praznično razpoloženje v mestu. Ob pol deseti uri dopoldne je bila svečana seja občinskega ljudskega odbora v fiskulturnem domu, ki so se je razen občinskih odbornikov udeležili kot gostje tovariš Tomo Brejc, član Izvršnega sveta LRS, tov. Potisek, sekretar OLO Ljubljana-okolica in tov. Kovačič, sekretar Okrajnega odbora SZDL ljubljanskega okoliškega okraja. O pomenu občinskega praznika je govoril tov. Vidali, predsednik občine, ki je prebral tudi odlok o preimenovanju dela Ljubljanske ulice v Ulico narodnega heroja Matije Blejca ter Splošne javne ambulante v Zdravstveni dom dr. Tineta Zajca, ki je padel kot partizanski zdravnik. Nato je bil pred občinskim domom svečan defile članov LT, ZB, predvojaške vzgoje, mengeške godbe na pihala, športnikov, članov »Partizana«, delovnih kolektivov in množičnih organizacij. Na bivši splošni ambulanti je bila odkrita spominska plošča dr. Tinetu Zajcu. O življenju junaškega partizanskega zdravnika je govoril tov. Lipar in nato sprejel partizansko patruljo, ki je obšla vse bližnje kraje, kjer so se zadrževali partizani. S seboj je prinesla prst s Komenske Dobrave, kjer je sovražnik upepelil bolnišnico. Več tisočglavi množici je govoril tudi tov. Tomo Brejc, ki je Mengšanom čestital k občinskemu prazniku.

60-LETNICA PROST. GAS. DRUŠTVA NA JESENICAH

Prostovoljno gasilsko društvo Jesenice-mesto, ustanovljeno l. 1893, bo 1. in 2. avgusta proslavljalo 60-letnico svojega obstoja. Proslava, združena z razvitjem novega prapora, bo pod pokroviteljstvom predsednika mestne občine Jesenice tov. Maksa Dolnarja. V soboto bo otvoritev slavja, mokra vaja gasilcev s sektorja Jesenice, promenadni koncert godbe na pihala, pevski koncert gasilk. Isti večer bodo gasilci uprizorili tudi Linhartovo komedijo »Županova Micka«. V nedeljo bo po budnici sprejem gostov, gasilska parada skozi mesto in slavnostna proslavitev 60-letnice z razvitjem prapora. Ves program bo izveden na igrišču Sportnega društva Jesenice.

Otvoritev olimpijskega strelišča preložena

Novo, najmodernejše strelišče v Jugoslaviji, t. j. strelišče strelske družine heroja Matije Verdnika - Tomaža na Jesenicah, naj bi bilo odprto v počastitev Dneva vstaje. Zaradi tehničnih ovir, nastalih pri zaključnih delih, pa je otvoritev preložena na 16. avgust.

Jeseniška strelska družina bo tiste dni organizirala predvideni strelski teden s številnimi prireditvami na novem strelišču olimpijskih izmer, kjer bo mogoče izvesti tudi mednarodna srečanja. Novo strelišče bo v ponos požrtvovalni in nesebični strelski družini pa tudi železarni Jesenice in Mestni občini jesenice, ki sta za gradnjo mnogo prispevali. Pokroviteljstvo nad strelskim tednom, ki bo od 15. do 22. avgusta, je prevzel predsednik Strelske zveze Slovenije polkovnik JLA Klanjšček.

Počitniška kolonija v Strunjanu

Svet za ljudsko zdravstvo in soc. politiko pri OLO Kranj je letos oskrbel otrokom iz okolice Kranja 3 tedensko letovanje ob morju.

Razen 50 šolskih, je odšlo letovat 14 predšolskih otrok iz vrtca na Golniku. Mnogi izmed njih so sedaj prvič videli morje.

V slovenski in italijanski šoli v Strunjanu življenje kar kipi. Že zjutraj ob ½7. uri se razlega smeh. Vse je dobre volje, kljub temu da včasih vreme že zjutraj ne kaže najbolje. Zjutraj, po umivanju, je telovadba, ki jih razgiba, krepi in utrjuje. Ob ½8. uri je zajtrk že pripravljen. Kosi belega kruha, namazanega z marmelado, sladka bela kava, to je za njihove želodčke. Dober apetit imajo kar vsi po vrsti, nekateri hočejo celo dodatek. Vsi obroki hrane, tudi malice, so izdatni; hrana je zelo okusno pripravljena. Vodstvo skrbi, da so otroci res zadovoljni.

Kopljejo se dopoldne in popoldne. To je veselje! Urijo se v plavanju in skokih v vodo. Bojazen in strah neplavačev je mimo. Sprva s pomočjo fizkulturnika, nato pa so že samostojno zaplavali. Tudi tekmujejo med seboj. Najboljši plavalci so bili že nagrajeni s čokolado.

Izlet smo tudi že napravili. Le škoda, da ni bilo lepo vreme in zato nismo mogli do Kopra in San Nikola. Z barko smo se odpeljali mimo Pirana do Portoroža. Prva vožnja po morju je bila za marsikoga posebno doživetje. Drugače pa se pionirji zabavajo tudi s knjigami, z žogo in raznimi drugimi igrami. Včasih tudi zapojo. Za Dan vstaje so na proslavi nastopili s pevskimi točkami in simboličnimi vajami. Malčki z Golnika so s prav prisrčnimi točkami razveselili gledalce.

*

Op. ur.: Članek smo prejeli še med letovanjem, žal pa ga zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti v prejšnji številki. Naj povem še to, da so se otroci, polni lepih spominov, že srečno vrnili domov.

Skrb za najmlajše

Počitnice so in doba dopustov. Svet za socialno skrbstvo in zdravstvo OLO Radovljica pa ima polne roke dela. Ni tako lahko poskrbeti za več sto pionirjev, ki so šli in ki bodo še šli taborit v počitniške kolonije. Ni tako lahko storiti vsega, da bodo ti veseli malčki zadovoljni. Že s samim organiziranjem taborenj in kolonij je mnogo dela. Izbira primernega kadra, ki se zna vživeti v otroke in se jim z vso ljubeznijo posvetiti, je težavna stvar. Kje pa je še vse drugo, za kar je morala ljudska oblast poskrbeti, da bi bilo bivanje v taborih in kolonijah čimbolj prijetno in lepo.

Kdor je obiskal taborniške in preživel nekaj dni med njimi, mora priznati, da so odgovorni svojo nalogo stoodstotno izpolnili in da je življenje mladih tabornikov in otrok, ki so v kolonijah, zelo prijetno. Otroci imajo velik tek in se na svežem zraku in ob obilni hrani vidno popravljajo, da jih je kar veselje pogledati. Tako je bilo v Rovinju, kjer je preživelo nekaj prijetnih tednov 60 pionirjev iz Bohinjske Bistrice in Bohinjske Srednje vasi. Tako je v taboru nad Ribnem pri Bledu, kjer tabori 35 pionirjev iz raznih krajev radovljiškega okraja. Te pionirje bodo prvega avgusta zamenjali mladi tabornik iz Žirovnice. Prijetno je tudi na Jelovici, kjer tabori 30 kroparskih pionirjev. Lepo pa mora biti tudi v pionirskih kolonijah ob Jadranu. Vsaj tako pravijo pionirji, ki so se pred kratkim vrnili iz Crikvenice. Prav tako prijetne dneve preživlja 110 pionirjev v Pečini pri Sušaku, 50 pa jih komaj čaka, da bodo 4. avgusta odšli v Izolo; večina bo tokrat prvič videla morje. Pozabiti pa tudi ne smemo pionirjev, ki so taborili v Seebodenu ob Milstädtskem jezeru v Avstriji.

Ko pionirji pripovedujejo o svojih doživetjih med taborenjem in v kolonijah, se njihovi starši čestokrat zamislimo v svoja otroška leta. Nam ni bilo tako. Naša mladost so že zgodaj razjedale skrbi. Sele ob pripovedovanju naših otrok začutimo veselje, ki ga oni poznajo, in ni nam žal naših žrtev zanje.

Veseli dnevi ob morju

Nekoliko utrujeni, vendar polni smeha in dobre volje, smo v začetku julija izstopili na reškem kolodvoru. Vožnja z vlakom je med razgovorom z našimi bodočimi vzgojitelji, s katerimi smo se seznanili že v Ljubljani, kaj hitro minila. Vprašanj je kar deževalo in včasih smo tudi »učenega« vzgojitelja spravili v zadrego — ni nam znal odgovoriti. Takrat smo odkrili svoje, v šoli nakopičeno znanje, pa smo mu razlagali, dokler ni razumel. Morje! Prvi pionirji, ki so stali ob oknih, so ga že zagledali in kmalu je vseh naših sto nasmejanih in veselih glavic zrlo na prostrano morsko gladino. Joj, in parniki, jadrnice in čolni... koliko novega za nas, ki tega še nismo videli.

S trolejbusom smo se nato pripeljali na Sušak — Pečine, kjer nam je OLO Radovljica preskrbel za 21 dni, kolikor bo trajala naša kolonija, prijetne prostore v tamkajšnji osnovni šoli in otroškem zavetišču. Porazdelili so nas po sobah, nam določili vzgojitelje in pričelo se je prijetno, brezskrbno življenje ob morju. Prva noč v novem kraju, v novi postelji in med novimi prijatelji je potekala burno. Komaj smo čakali, da posije sonce. Radi bi čimprej vstali in šli novim doživljanjem naproti.

V novem okolju smo se hitro znašli. Pogumno režejo naša telesa morske valove; nekateri pogumnejši že skačejo s skal v morje, drugi iščemo morske ježke in školjke. Če ježka prej ne dobimo, ga tedaj, ko stopimo nanj. Sicer zavrisnemo od bolečine — včasih je treba malo zobe stisniti, da ne pridejo solze v oči — vendar je ježek naš. Potem hitro na sonce z njim, da pokuka iz svoje hišice in nam jo končno prepusti. Nekateri jih dobe več, pa jih potem porazdelijo med tiste, ki nimajo tolikšne sreče pri »lovu« ali pa jih dajo pionirkam, ki se jih sploh ne upajo lotiti. Neplavači se učijo plavanja. Veselo brcajo po vodi in se poskušajo v osnovnih plavalnih gibih. To je dobro, da jih drži voda vsaj nekoliko na površini, sicer bi Jadransko morje v teh 21 dneh izginilo, toliko bi ga popili.

»Na sonce!« zakliče učitelj in ubogati je treba, čeprav je večkrat ločitev od morja težka. Da je morje močno slano in ga marsikdo od nas pošteno pije, nas namreč prav nič ne moti. Tolaži nas misel, da pojdemo popoldne spet na kopanje in jutri in druge dni... vsak dan do konca našega letovanja. »Malica«, pokliče dežurni in že v vrsti čakamo na kos namazanega kruha. Pošteno nam gre v slast.

Vreme imamo lepo in naša telesa bodo zagorela, da nas bodo domači komaj prepoznali. Joj, to je življenje! Da pa nas bodo mamice še teže spoznale, skrbijo tudi naše dobre kuharice, ki nam pripravijo dovolj okusne hrane. Tudi če ni lepo vreme ali pa na dnevnem redu ni kopanje, ni v naši koloniji prav nič dolgčas. Takrat streljamo z zračno puško, igramo šah, odbojko, se gugamo na debeli vrvi in debatiramo z našimi vzgojitelji o vsem mogočem.

Večkrat gremo tudi na daljše ali krajše izlete. Ogledali smo si že Martinščico, reško pristanišče, Reko, živalski vrt, Trsat, razvaline frankopanskega gradu, muzej in še marsikaj. Vedno vidimo kaj novega, slišimo kaj zanimivega, tako da teče čas kar prehitro. Najlepši spomini mojega letovanja pa so vezani na lep izlet z motornim čolnom. Takrat smo si ogledali prijetno mestece na otoku Krku, Malinsko, nato Crikvenico, kjer smo v miru preživeli prijetno popoldne. Iskali smo školjke in se škropili do onemoglosti, dokler se nismo odpeljali še proti Vrbniku, kjer smo izstopili in si ogledali naselje, od koder je čudovit razgled na morje in jadransko obalo. Občudovali smo z večernimi žarki obžarjeno Crikvenico, Selce, Novi in kasneje, ko smo se vračali nazaj, znamenito Omišalj. Čeprav že zelo utrujeni, smo občudovali zvečer Reko, ki je žarela v tisočerih lučkah.

Ta teden pojdemo v Opatijo in nato navzdol ob istrski obali. S soncem v laseh, s smehom na zagorelih obrazih in živim ognjem v očeh se bomo vrnili k staršem na zeleno Gorenjsko. Spoznali smo se med seboj, spoznali in tudi vzljubili naše Jadransko morje in v njegovih valovih preživeli nepozabne dni, občutili dobrote bratske republike Hrvatske, ki nas je tako lepo sprejela. Hvaležni smo OLO Radovljiva, ki nam je omogočila prijetno letovanje. Obljubljamo, da bomo v bodočem šolskem letu napeli vse sile, da bodo naše ocene čimboljše in da bomo vredni sinovi naše Gorenjske in dobri Titovi pionirji.

Vaši gorenjski pionirji.

Lahko se ponašajo

Planinsko društvo Radovljica je v povojnih letih zelo napredovalo. Pod njegovim okriljem deluje veliko število planincev iz Radovljice, Lesc in drugih okoliških krajev, tako da šteje društvo mnogo več članov kakor pred vojno. Članstvo se je v zadnjih letih odlikovalo predvsem pri obnovi priljubljenih planinskih postojank. Tako je pred leti zgradilo lep planinski dom na Kriških podih, ki ga je v spomin na ponesrečenega mladega planinca Pogačnika preimenovalo v Pogačnikov dom. Razen tega je obnovilo priljubljeno planinsko izletniško točko Roblekov dom na Begunjščici, kamor zahaja vedno več ljubiteljev planinske prirode.

Čeprav so ti uspehi velika in bi bilo lanje ponosno tudi marsikatero večje planinsko društvo, se radovljiški planinci niso z njimi zadovoljili. Že lani so se pričeli pripravljati na obnovo Valvazorjevega doma pod Stolom, ki je bil med vojno požgan. Kljub neugodnim vremenskim razmeram so se Radovljičani letos lotili gradnje tega doma z vso vnemo, tako da bo do jeseni v glavnem že dograjen in izročen svojemu namenu.

S tem pa načrti radovljiških planincev še niso izčrpani. Z dobičkom, ki jim ga bo donašal Valvazorjev dom, nameravajo v prihodnjih letih zgraditi Prešernovo kočo na Stolu in tako obogatiti ljubitelje Karavank še za eno planinsko postojanko.

Res, Planinsko društvo Radovljica je lahko ponosno na svojo gradbeno dejavnost, saj s tem nudi najlepši zgled tudi drugim planinskim društvom na Gorenjskem.

GLAS GORENJSKE

K ŠTEV. 31. | Priloga za poduk in razvedrilo | 1. VIII. 1953

Pereira Gomes:

Prvi zaslužek

(Odlomek iz romana Estelros)

Kar vrglo ga je s postelje. Ko se je obuval, so ga bolele noge, kajti čevljev nikoli ni nosil. A po delavnicah, si je mislil, bom že hodil.

»Na svidenje zvečer, mati.«

»Južina je tamle, na polici.«

Saj res, kmalu bi pozabil na ta košček suhega kruha.

Stopil je na prag. Zvezde na nebu so zaspano mežikale. Sonce bi se moralo dvigniti onstran reke in obarvati zaspano pokrajino. V Tonijevem srcu pa je že vstajala zarja radosti.

Pred vhodom v tovarno se je bila nabrala že gruča ljudi, ki so se polglasno pogovarjali. Imeli so zagorele obraze in mračne oči, oglata in od pretežkih naporov ukrivljena telesa. Tudi ti so čakali vsak svojo zarjo.

Za drogovi železnih vrat se je nekdo prikazal.

»Naprej!«

Bil je Črna glava.

Tonio, ki je stal ob strani, je počakal, da so vstopili najprej možje. Potem je spregovoril:

»Gospod . . .«

Trepetal je. Ni se mogel spomniti njegovega imena. Črna glava . . . Črna glava . . . je razburjeno mrmral.

»No, ali boš vstopil ali ne? Kaj misliš že zdaj lenuhariti?« se je drl delovodja.

Šel je za drugimi. Črna glava . . . Gospod . . . Ah, to je bilo obupno.

Zapisali so njegovo ime; potem so mu porinili v roke košaro. On pa se je še vedno trudil, da bi se spomnil njegovega imena.

Gruča se je ustavila na koncu tovarne, tik reke. Tonio se je opogumil:

»Kako je že ime tistemu tamle?« je tiho vprašal tovariša in pokazal na delovodjo.

Ta se mu je posmehnil.

»Kako, mar ne veš? Črna glava . . .«

A v tistem trenutku je že zadonel njegov zapovedujoči glas:

»Hej, vi s košaram!! Po tejle deski boste hodili navzdol, po onile pa navzgor in stresali premog v vagončke.« Z roko je široko in gospodovalno zamahnil: »Hajdi, v vrsto!«

Šele tedaj je Tonio spregledal resničnost. Začudeno in vprašujoče je pogledoval okrog sebe, kakor bi hotel ujeti bežečo utvaro. Da, stroji so tamkaj, tam zadaj, v mračnih hišah, in so visoki kakor zidovi. In tu ni čuti njihove pesmi, pesmi kladiv in nakoval, jeklenov in vreten. Tu je puščobno obrežje. Stoječa voda pod začasnimi pontoni; črne barke brez jader pozibavajo na vodi svoje trupe, polne črnikastega tovora. Tam daleč zamegljena ravan, tu pa brezbrižna in zaspana reka. Vsa pokrajina — neskončna samota.

Tonio se je še enkrat ozrl na oddaljeno tovarno. Tovariš za njim pa ga je potisnil proti pontonu.

»Stopi, fante!«

Razkladanje se je pričelo. Zvrhana košara, potem spet prazna košara . . . Usločene noge pod težo košare, urna, a previdna hoja po sredi deske, kajti gorje, če je kdo padel — in človeško mravljišče je nenehno mrgolelo. Poslovodja je stal na pontonu in nadzoroval stresanje, na barkah so bili že tudi delavci, da ne bi zastale lopate.

»Hajdi, zganite se!«

Zvrhana košara, potem spet prazna košara . . . Vagončki so drseli po tračnicah, na ploščadi je bil že cel kup premoga.

»Hej, ti! Zaspanè prekleto! Kaj čakaš?«

Posmeh je letel na Tonia. Zaspanè . . . Nitì pomislil ni, da bi slekel jopič, ki ga je bil dobil pred tremi leti na semanji dan. Sedaj pa je premočen od potu in raztrgan opletal okoli njegovih rok in Tonijevo telo je bilo kakor strašilo v prosu.

Zvrhana košara, potem spet prazna košara . . . Tonio se je potil in sopihal od vročine. Previdno je hitel po deski navzgor in spet navzdol, kajti čevlji so drseli, kakor bi hodil po loju, zraven so ga še žulili.

V tovarni je zategle zatulila sirena. Osem. Toniu je v tesnih prsih srce hitreje udarilo. Sedaj, sedaj bodo tam stopili v delavnice . . .

Stopil bom k onemu in rekel: gospod Henrik, jaz sem tisti fant, ki ga je priporočila ravnateljeva gospa . . . Saj res! Henrik mu je ime. A kaj pomaga, ko se je šele sedaj spomnil.

Črna glava je opazil onemogel obraz mladega nosača in ves jezen ga je nahrulil:

»Ti, smrkavec, za en cel krog si zaostal! Če ti spiš, jaz, vedi, jaz imam odprte oči!«

Naježen se je obrnil k možem na barki:

»Pazite na tole košaro. Dobro naložite, ste razumeli?«

Tonio je možem z lopatami vrgel proseč pogled. A to so bili prvi delavci in so vedeli, da ima njihov gospodar odprte oči.

Fantič, ponižan in premagan, se je sredi vseh teh ljudi, ki niso zapazili, kakšen spreten ključavničar bi tu lahko postal, začutil čisto osamljenega. Privrele so mu solze in na licih, črnikastih od prahu in znoja, zarisale dolge sledi.

Tovariš ga je prijel za ramo:

»Ne joči, moj stari. Kaj ne vidiš, da se ti mrcina roga in posmehuje?«

Tonia je zadelo v živo in stisnil je ustnice. Ne bo mu več dal prilike, da bi se mu posmehoval, pa četudi na mestu pogine. A košare so postajale vse težje in težje. Ni več razločil, ali so kaplje, ki so mu drsele po licih, solze ali znoj. Potem pa ta posmehljivi priganjač na barki; boleče noge, vklenjene v čevlje, kakor je on sam bil vklenjen v strupene poglede Črne glave.

Medtem ko je čakal na košaro, je iz jopiča napravil svitek in se hotel še sezuti. A roke nakladačev so delale kakor stroj.

»Hajdi, hop!«

Ubogal je in odhitel po deski, bos samo na eno nogo. Delovodja se mu je režal in to ga je težilo vse bolj kakor košara. A njegova misel je pohitela k brezčutni sireni, ki je oznanila konec dela v tovarni in pozabil je nase. Zazdelo se mu je, da je tudi čas nekak priganjač, ki žene stroje in krivi ljudem hrbte.

Barka je kakor brez dna. Ne, ne bo odnehal, četudi bi moral poginiti. A ko bo delo končano, bo poteptal to košaro. Potem bo šel pokonci in kakor poln moči mimo delovodje in zaničljivo pljunil predenj.

Rezek glas je kakor bič prerezal zrak:

»Brez besed tam. Delajte raje!«

To ni letelo nanj. Kajti če bi on odprl usta, bi se mu iz prsi izvil krik upora proti vsemu. Grizel si je ustnice. Barke ni videl več, pred njim je zevalo na palubi samo še črno brezno, ki ga je metil s pogledom.

Črna glava se je spustil v podpalubje, naperil mačje oči v temo in se vrnil s sijočim obrazom. Še eno košaro in še en še . . .

»Dovolj!«

Tonio je še vedno tiščal svojo košaro na rami, kakor da ni slišal.

»Ha, sedaj pa so se ti povrnile moči, a?«

Zazrl se je v delovodjo. Imel je žejna in izsušena usta in ni mogel z zaničevanjem pljuniti predenj. Hotel je vzravnati svoje izčrpano telo, a se je zamajal. Košara mu je padla iz rok . . . Noge so ga odvlekle k izhodu.

Malo kasneje je morala njegova mati po prvo plačo, ki jo je bil zaslužil tistega dne.

Motorizirane rikše

Poslovni ljudje in tudi naši pomorščaki, ki jih je pot zanesla v razne eksotične dežele, predvsem v azijske pokrajine in v Južno Afriko, so tam srečevali na ulicah siromake, črnce ali rumenokožce, ki so, suhi kot kost, tekli na vso moč in vlekli za seboj, najčešče pa rinili pred sabo nekak voziček na dveh visokih kolesih, na velikih vzmeteh in kričali na ostale potnike na cestah, naj se umaknejo. Ta čudna vozila so rikše v obalnih mestih, kjer je bil avtomobil zelo redek in kjer je bila delovna ali, bolje povedano, vprežna sila domačina mnogo cenejša od bencina. Poleg te čisto komercialne cene, je imela rikša še svojo posebno ceno. Rikša gre lahko tudi zelo počasi, in sicer tako, kot hodi človek. Mnogi turisti so si raje najeli rikšo kot avtomobil, ker so iz nje opazovali vse, kar se jim je zdelo primerno. Belec se ne zmeni za to, da je tudi tisti, ki prevaža, človek! Marsikateri mornar, ki je potoval po teh krajih, s ponosom pripoveduje, kako se je tudi on vozil z rikšo in kako je užival, ko so ti siromaki tekmovali med seboj, kdo bo prvi prišel na določeno mesto in si s tem pridobil novega klienta za prevažanje po mestu.

Nemški tehniki bo uspelo sčasoma odstraniti te žalostne dediščine preteklosti. V velikih tovarnah Messerschmitt-Werka v Regensburgu so začeli izdelovati motorizirane rikše po načelu navadnih mikromotorjev. Zelo lahek motorček poganja lahko, odprto, dvosedežno vozilo, ki je bistvu podobno našemu triciklu, le da sedi vozač zadaj in ga šasija spredaj.

ZANIMIVOSTI PO ŠIRNEM SVETU

Tatovi draguljev pred sodiščem. V začetku julija se je pričel v Aix En-Provence (Francija) proces proti tatovom, ki so leta 1949 indijskemu knezu Aga Khanu pokradli dragulje in zlatnino. Večino ukradene robe so našli v neki garaži v Marseillu in jo vrnili lastniku.

V proces je zapletenih več znanih oseb, med njimi „Mis Francije 1932" in bivši polkovnik George Watson, ki trdi, da je premier Churchill njegov boter. Watson je znana osebnost iz zadnje svetovne vojne in je za svojo hrabrost prejel številna odlikovanja Velike Britanije, Francije kakor tudi Amerike. Sedaj mu očitajo pustolovski značaj.

Afera na britanskem dvoru. Britansko časopisje poroča, da bo na angleškem dvoru nova senzacija, ker se je 23 letna princesa Marjeta zaročila z navadnim zemljanom, pilotom Petrom Toursendom, ki je star 38 let in razen tega še ločen. Toursend se je v minuli vojni izkazal kot heroj v obrambi britanskega otočja pred nemškimi napadi. Britanski dvor je doživel zadnjo družinsko afero leta 1936, ko se je moral takratni kralj Edvard VIII. zaradi razmerja z Američanko Simpsonovo odpovedati prestolu. Pri tem imata vladar in vlada važno besedo. Sedanja kraljica Elizabeta II. je izjavila, da svoji sestri Marjeti ne bo kalila sreče, pa naj se poroči s komerkoli.

Največja tovarna pod zemljo. Največje podzemne tovarne niso v Ameriki ali v Angliji, pač pa jih imajo Švedi. Proti koncu druge svetovne vojne so zgradili v bližini Linkendiga pod zemljo pravo industrijsko mesto. S surovinami ga oskrbujejo skozi dolge tunele. Poleg industrijskih objektov so zgradili tudi moderen hotel. Sistem za čiščenje in ohlajevanje zraka je tako dovršen, da prebivalci ne občutijo, da so pod zemljo.

Človek z najdaljšo brado. Pariški listi so objavili zelo redko fotografijo človeka z najdaljšo brado na svetu. Luis Kulon se ni nikdar v življenju obril, tako da mu je zrasla 3 metre dolga brada. Fotografija je iz leta 1902. Zakaj je Kulon nosil tako dolgo brado in zakaj se nikdar ni obril, še ni pojasneno. Domnevajo pa, da jo je nosil zgolj zaradi ekstravagance, oziroma da bi vzbujal pozornost.

Vznemirjenje zaradi „letečih krožnikov". Edward Usteroe, frizer v Washingtonu, je nedavno zopet vznemiril ameriško javnost s pravljico o „letečih krožnikih". Komisija za proučevanje neznanih vsemirskih teles je prinesla truplo čudnega stvora, za katerega je trdil, da je marsovec, ki ga je z avtomobilom povozil v trenutku, ko je hotel skočiti v „krožnik". Dva marsovca pa da sta mu ušla.

Strokovnjaki so ugotovili, da je truplo zelo podobno zemeljskim sesalcem.

Po večdnevni preiskavi je frizer priznal, da je marsovec le opica, ki jo je zaklal, obril in povozil zato, da so časopisi objavili njegovo sliko na prvih straneh. Frizer je bil zaradi kaljenja javnega reda in miru kaznovan na 40 dolarjev globe.

Leteči čoln. V Nemčiji so zgradili motorni čoln posebne oblike, ki se lahko dvigne iz vode in nadaljuje vožnjo po zraku. Prvi vzorec takega čolna je bil izdelan po naročilu nekega Norvežana, ki ga bo uporabljal za potniški prevoz v fjordu Oslo. Čoln je dolg devet metrov in tehta dve in pol toni.

Univerzalni radiotelevizijski sprejemnik. Neki francoski konstruktor je izdelal univerzalni kombinirani sprejemnik, ki „ujame" vse radijske valovne dolžine in vse televizijske definicije od 400—900 linij. V kratkem bodo pričeli ta aparat serijsko proizvajati. Cena bo samo za malenkost višja od cene navadnega televizijskega aparata.

Novi rušilec. Amerikanci so izročili morju nov 5.500 tonski rušilec „Norfolk", ki je 165 m dolg in 17 m širok ter doseže hitrost 36 vozlov na uro, kar je za te vrste ladij zelo veliko. Rušilec s 431 člansko posadko in 29 oficirji, je oborožen s štirimi torpednimi cevmi, s štirimi protiletalskimi „dvojčki" in štirimi topovi težkega kalibra.

Mc Charthyja so hitro prepoznali. V Baltimore je neki posredovalec z nepremičninami postal tako navdušen za senatorja Mc Carthyja in maccarthyzem, da mu je pred svojo pisarno postavil spomenik, kjer je kratko vklesano: Državnik, senator Mc Carthy. Kaj je Mc Carthy, pa so povedali tisti prebivalci Baltimora, ki so spomenik prepleskali s kljukastim križem. K temu so dodali še gesla Hitlerjeve abecede. Policija je morala spomenik zastražiti.

V taborišču nad Ribnem

Taborišče je še spalo. Velik jastreb se je odtrgal z gnezda nekje na Jelovici in krožil v ponosnih krogih nad šotori. Tedaj me je zmotil mlad stražar in me vprašal, koga iščem. Povedal sem mu in odvedel me je proti šotoru taborovodje tov. Franceta Žvana. Ni se nadejal tako zgodnjega obiska.

Dim nad kuhinjo mi je povedal, da sta pridni kuharici tov. Pristavčeva in Prešernova že na delu. Od ranega jutra do poznega večera skrbita, da potešita odličen tek petintridesetih pionirjev in pionirk. Pri delu ne štejeta ur; prvi sta na nogah in med zadnjimi legata k počitku. Odlične hrane otroci prav gotovo ne bodo tako hitro pozabili, saj kuhata samo take jedi, ki jih imajo najraje.

Tovariš Dušan je pogledal na uro. Bližala se je sedmi. Stražar je prebudil trobentača Krtačko, plavolasega fanticka s kratko pristriženimi lasmi. Prihitel je v taborovodjin šotor po trobento in zatrobil proti soncu, obetajočemu lep dan.

— Trarara, trarara . . ., in že je završalo v šotorih kot v čebeljih panjih in že so tisti, ki se znajo najhitreje obleči, hiteli v zbor. Ko so tekli v jutranjem hladu, je tudi zaspance kaj hitro minil spanec. Še nekoliko gimnastičnih gibov, potem umivanje v Savi in taborniki so bili sveži kot čisto, rosno jutro.

Da bi vedeli, kako jim je zajtrk tekni! Vsak je pojedel za dva odrasla. Po zajtrku so pospravili šotore. Lepo so postlali ležišča, potem pa so fantje nasekali drv za kuhinjo. Med njimi se je najbolj odlikoval Lavči.

Že je sonce zajadralo više na nebo, popilo vso roso in pričelo žgati. Vročine smo bili vsi veseli, saj je je bilo doslej bore malo.

Tako je minilo jutro in ob desetih se je pričela taborna šola, kajti tabornik mora poznati naravo. Kdor jo pozna, mu je pokorna in se mu ni bati njenih skritih strupov.

V taborišču nad Ribnem taborijo večinoma otroci, ki nimajo staršev. Nekateri so brez očeta in brez matere. Pretresljive so zgodbe teh otrok, ki so komaj rojeni, morali že skozi največje gorje. Sedaj jim je dom dijaški internat na Boh. Bistrici, kjer obiskujejo tudi gimnazijo. Rad bi se spoznal z vsemi in napisal o vsakem nekaj, toda sredi veselega taborenga življenja ni prijetno obujati grenkih spominov. Kljub temu sem se z nekaterimi spoznal ali sklenil praviti o njih.

Milan Tomič je stasit črnolas in temnopolt petnajstletni fant. Po zrelih potezah na obrazu bi mu človek prisodil najmanj osemnajst let. Zgodba njegovih otroških let me je napolnila s spoštovanjem do tega simpatičnega fanta. Ko je bil Milan star tri leta, se je dvignila Bosna proti nemškim zavojevalcem. Njegov oče in mati, doma iz Bosanskega Petrovca, sta bila med prvimi tamkajšnjimi partizani. Oba sta že naslednje leto — 1942 — padla in Milan je ostal sirota. Kot sedemletni deček je prišel leta 1945 v Slovenijo, bil po raznih domovih in končno prišel na Bistrico. Beda njegovih otroških let mu je zapustila bolezen in preden je prišel v Bohinj, je bolehal celo leto. Sedaj je zdrav in hodi v gimnazijo. Želi, da bi postal mehanik. In še eno željo ima: rad bi delal v tovarni avtomobilov v Mariboru.

Tudi Cilka je že odraslo dekle. Rodila se je v Ljubljani pred petnajstimi leti in od svojega rojstva dalje živela pri tujih ljudeh. Vsak starejši človek ve, kakšna usoda je čakala nezakonskega otroka v bivši Jugoslaviji. Po vojni pa je Cilka našla svoj dom na Bohinjski Bistrici in obiskovala gimnazijo. Šola pa ji ne diši preveč, kot pravi. Rada bi postala frizerka.

— — — — — — — —

Spoznal sem tudi sestrici Anico in Milico Škrinjar. Njunega očeta sem poznal že prej, toda videl sem ga zadnjič v partizanski bolnici v Cerknem februarja 1945. leta. Že takrat je bolehal, l. 1949 pa je umrl. Cilka in Milica sta ostali sami in sedaj obiskujeta gimnazijo na Bistrici.

V veselem tabornem razpoloženju nisem hotel obujati ten spominov — ran, ki krvavijo, a ne izkrvave . . . Borba za lepše življenje mladega rodu je zahtevala žrtev in zato morajo biti otroci padlih in umrlih borcev naša največja skrb.

Še več je takih otrok v tem taborišču. V splošnem veselju jih ne ločiš od tistih, ki imajo starše. Tudi zanje bo življenje vedno bolj svetlo in lepo, morda še svetlejše, saj so v svojih otroških letih šli skozi gorje in živeli v svetu brez svetlobe. Zato sprejemajo sedaj svetlobo in lepoto življenja z radostnimi očmi in se ji predajajoče bi bralci poznali Ferija, bi se nasmejali kot redkokdaj. Plavolas veseljaški fantič je to, ki zna migati z ušesi (pa ne mislite, da je to pravljica!) in z nosom. Je sicer priden, vendar mu disciplina včasih ni všeč. Ko smo ondan šli po drva, se je z nekim tovarišem skril v šotor in sta raje šabrala. No, naslednji dan sta svojo napako popravila in sklenila, da ne bosta nikoli več »zabušavala«, ker to ni tovariško. Od srca bi se nasmejali tudi Rutarjevemu Tonetu. Ko so bili na Bledu, je izgubil sedem kovačev in ves dan neutolažljivo jokal. Pa so mu pričeli praviti Jokica. To je Toneta ujezilo. Sklenil je, da se ne bo več zmeril in je res pogoltnil vse solze. Tek ima izboren, samo skrbi ga, da bi porcija potem ne bila dovolj čista in da bi jo moral še enkrat umivati. Zato ni nič čudnega, da je prosil kuharici, ko je bilo »repete«, naj mu dasta cmok kar v roko. Opazil je moj smeh in takoj korajžno dejal, da to ni nič smešnega. »Porcija je pa le čista«, je resno pristavil in odkorakal s cmokom v roki. V ponedeljek so jedli breskov kompot in Tone si je prav tako kot drugi zaželel »repete«. Ko mu je kuharica nalila, jo je pogledal s svojimi temnimi očmi, nato pa pokazal na breskve v loncu in dejal: »Dajte mi še dva kifeljčka!« Pa ne mislite, da je Tone priden samo pri jedi. Tudi drugače je priden. Ko je zvedel, da bodo najpridnejši spuščali in dvigali taborno zastavo, bi rad, da bi tudi njega doletela ta čast. To pa se mu zgodilo takoj. Zmerom se je našel kdo, ki je bil marljivejši od Toneta. Ko pa so šli po drva, se je Tone izkazal. Kljub temu da je majhen, je privlekel iz hoste celo deblo. Pa vseeno zvečer ni spustil zastave. Taborovodja, tovariš Žvan, ga je potem poklical in mu dejal, da bo zjutraj dvignil zastavo pod pogojem, če ne bo nikoli več privlekel iz hoste tako velikega debla. Tonetu se je zdelo to čudno, saj se je hotel prav s tem proslaviti! Vendar je obljubil, da bo drugič izbral »kaj manjšega, čeprav je močan«. In res, Tone je naslednjega dne ob jutranjem pozdravu dvignil zastavo. Verjetno je bil to zanj najlepši dan taborenja.

Še o kopanju in veselju ob tolmunu pod Ribnem bi moral kaj povedati. Nekateri imajo veselje nad ribami. Radi bi jih lovili, pa jih ne smejo. Pionirji zelo radi plavajo, skačejo pa ne več toliko v vodo, ker je pionir Žemva skočil z glavo na skalo in si prebil kožo. Ni bilo nič hudega. Zdravnik v Radovljici ga je takoj »zacelil«.

— — — — — — — —

Najlepše pa je zvečer ob tabornem ognju, ko Fležarjev Janez zaigra na harmoniko in ko zapojo v zboru ali pa posamezno partizanske in druge pesmi. Najraje pojo Kekčeve pesmi, tisto o »dobri volji«, ki je najbolja. Taborovodja ali kdo drugi pa jim mora pripovedovati zgodbe iz partizanskega življenja, ki jih zelo radi poslušajo. Kar težko se je ločiti od tabornega ognja in iti spat. Toda spanje je tudi potrebno in ob desetih je že popolna tišina v taborišču. Ogenj ugasne in le žerjavica še tli, ob njej pa stoji mlad tabornik — stražar in brez strahu posluša skovikanje sov in se razgleduje po velikih svetlih zvezdah na nebu, razprostrtem med Karavankami in Jelovico. —ar

Kopalna sezona je v polnem teku. Štirje prijetni vzorci za vroče popoldneve.

Sončenje brez posledic

Letos, ko je sonce do nas tako zelo skopo, je za tiste, ki bi radi čimprej porjaveli, še večja nevarnost, da dobe opekline. Sončne dni bi radi čimbolj izkoristili, zato se dalj časa sončijo, kakor je koristno. Posledica je živordeča, vneta koža, polna mehurjev.

Vseh teh neprijetnosti in morda celo poti okoli zdravnikov ne bo, če bomo pri sončenju previdni. Prvo sončenje naj traja samo 10 minut in to do 10. ure dopoldne ali po 15. uri.

Ne mislite, da se koža vname zaradi toplotnih ali svetlobnih žarkov. Opeklne, pa tudi porjavitev povzročijo ultravioletni žarki, katerih moč se ob vodi, med skalovjem ali na pesku celo podvoji. Telo občuti posledice ultravioletnih žarkov tudi tedaj, ko si tega najmanj nadejamo, torej tudi kadar je oblačno, ali če smo v senci. Rjava polt, ki smo jo dobili med vožnjo v odprtem avtomobilu ni posledica vetra, kakor nekateri menijo, temveč ultravioletnih žarkov.

Ločimo več vrst teh žarkov. Opekline povzročijo predvsem kratki (röntgenski) žarki, ki jih roženica (vrhna plast kože) vse prepusti. Tako prodro v spodnjo plast kože, sestavljeno iz živih celic, in povzroče, da krvne žilice otečejo, kar je na zunaj videti kot pordečitev. Oteklo staničevje v tej kožni plasti izloča sokrivico, ki se zbira na površju v mehurčkih.

Porjavitev pa povzročajo daljši ultravioletni žarki, ki izzovejo pigment — zrnčasto kožno barvilo — na površje. Zapomnimo si tudi to, da je manjša nevarnost za sončne opekline, kadar smo že »ožgani«. Svetlokožci torej, ki nikdar močno ne porjave, so v večji nevarnosti, da dobe opekline kakor temnopolti ljudje.

Pred delovanjem kratkih ultravioletnih žarkov se lahko zavarujemo z različnimi rastlinskimi ali mineralnimi olji, kremami in kožnim mlekom. Vendar se vzlic temu, dokler ne porjavimo, ne izpostavljajmo predolgo soncu. Dobro je tudi, da se med sončenjem večkrat namažemo, ker se pri kopanju in znojenju krema spere.

Če smo že opečeni, potem olajšamo bolečine s hladilnim pudrom, borovim mazilom ali olivnim oljem, nikdar pa z antiseptičnimi sredstvi, ki vsebujejo kafro in mentol. S tem stanje samo poslabšamo. Pri hujših opeklinah in naraščajoči temperaturi pokličimo zdravnika!

Nekatere ženske z občutljivo kožo lahko rjavo polt drago plačajo. Sonce jim kožo tako izsuši, da postane zgubana in vela, mnogim se začnejo celo lasje lomiti. Zato je temblj potrebno, da si take ženske pridno mažejo obraz z mastno kremo in si lase ob daljšem sončenju pokrijejo.

Nega zob

Zdravi zobje niso človeku le v okras, temveč mu zagotavljajo tudi zdravje prebavil. Zato je dolžnost slehernega, da se napoti k zobozdravniku takoj, ko začuti bolečine v zobu. Še dosti pametneje pa je, če si damo zobe dvakrat na leto pregledati, tudi če nas ne bole. Moderna medicina je namreč odkrila vzroke nekaterih bolezni vprav v pokvarjenih zobeh in granolomih.

Seveda se tudi zgodi, da so pokvarjeni zobje posledica bolezni. V takem primeru kozmetika ne more prav nič pomagati. Dokazano pa je, da lahko zdrav človek s pravilno nego zob le-te ohrani do visoke starosti, kar ugodno vpliva na zdravstveno stanje vsega organizma.

Že otroke moramo navaditi na čiščenje zob, čeprav vemo, da bodo mlečniki izpadli. Pravilno pa negujemo zobe takole: najprej si splaknemo usta z mlačno vodo, da odstranimo vse ostanke jedi iz ustne votline. Nato zobe krtačimo navpično z vlažno krtačko. Medtem se zgornji zobje stikajo s spodnjimi. Krtačimo pa tudi dlesna, da se utrde. Potem usta odpremo in krtačimo konice zob, s katerimi grizemo. Končno skrtačimo zobe z notranje strani.

Ko smo s krtačenjem gotovi, usta dobro splaknemo, zakaj splakovanje ni nič manj važno od krtačenja.

Ustno votlino splaknemo trikrat: usta napolnimo z vodo in s pomočjo ustnic in lic speremo zobe in prostor med njimi. Ko to vodo izpljunemo, usta ponovno napolnimo z vodo in s pomočjo jezika izperemo sprednji del ustne votline. Nazadnje pride na vrsto grlo. Pri splakovanju grla vrženo glavo vznak, kolikor le moremo, in pustimo vodo čimdlje v požiralnik, tako da nas sili skoraj na povračanje. Tretje grgranje je važno zlasti za tiste, ki jim iz ust neprijetno diši.

Za izpiranje ustne votline uporabljajmo blago raztopino kalijevega permanganata, ki odvzame slab vonj. Dobra je tudi voda za nego ust, v kateri je alkohol. Tisti, ki trpijo zaradi prebilne sline, naj usta splakujejo z vodo, ki so ji dodali boraksa.

Malenkostí

Če dva isto delata še zdaleč ni rečeno, da je efekt enak!

Ali: Teta, dobra teta Ana je poslala paket. Od navdušenja jo kujemo v zvezde in sklenemo napisati tej dobri teti Ani tako pismo, kakršnega v zgodovini dopisovanja še ni nihče napisal. Da bi posegli po dopisnici in se ji takoj zahvalili? Ne, nikakor. To je premalo. Napisali bomo obširno pismo o vsem, kar se dogaja pri nas in se ji prisrčno, zelo zelo prisrčno zahvalili.

Tedni minejo, vest se oglaša in nas spravlja v slabo voljo. Spet sklenemo: takoj jutri napišemo pismo! Drugo jutro, prav ko smo hoteli prijeti za pero, pride pismonoša in prinese dopisnico od tete Ane, ki zaskrbljeno sprašuje, če smo paket prejeli ali ne...

Tedaj začnemo pisati tako, da se kar kadi. Od samih opravičevanj je pismo nepreprično in zmašeno, tako da teta Ana neopravičeno sklepa, da smo nehvaležni in nevljudni.

Ali: Zjutraj si natikamo nogavice. Mimogrede opazimo, da je ena zanka spuščena. Mogoče tudi ne in se nam to samo zdi. Pogledale bomo kasneje, ko bo več časa. Sedaj moramo to ali ono storiti. Kasneje pride prijateljica, s katero se imamo zelo veliko pomeniti. Ko obiskovalka odide, je treba hiteti s kosilom. Kdo bi mislil na nogavico? Popoldne pa, ko moramo v mesto, ugotovimo, da je nogavica 2 cm na široko »ažurirana«. Pa je bila zjutraj ena sama zanka spuščena!

Ali: Likamo moške srajce. Čudno, da se je ravno na modri in na progasti, ki ju ima mož najraje, odtrgal gumb. Kasneje jih prišijem, pomislimo in zložimo obe srajci med druge v omaro. Razumljivo, da kasneje na srajci pozabimo. Naslednjega dne se odigra takale scena: »Prosim modro srajco.«... Tedaj se glasno spomnimo: »Pozabila sem prišiti gumb.« »Pa mi daj progasto.« »Oh, tudi na tisti...« Rezultat: mož odide od doma slabe volje v sivi srajci, žena pa je užaljena in sama zase mrmra: »Zaradi enega samega gumba taka slaba volja.«

Življenje sestoji iz malenkosti, kakor leto iz trenutkov. Prav malenkosti nas lahko razveselijo ali pa znervirajo in razjezijo.

Malenkosti!... Ravno zato, ker so malenkosti, jih moramo takoj urediti. Opravimo drobne posle prej, preden pride zaradi njih do velikih neprijetnosti.

Ponesrečen poklon
Obiskovalec gospodinji:
»Vaša hčerka je izreden klavirski talent.«

Čiščenje pohištva

Steklene lestence lepo očistimo s špiritom ali z vodo, ki smo ji dodale salmijaka. Takoj po čiščenju zdrgnimo lestenc s suho krpo.

Marmornate plošče opercimo z milnico, speremo z mlačno vodo in osušimo s suho krpo.

Oljnate slike oprezno zbrišemo s čopičem in mehko krpo. Popolnoma napak je, če čistimo oljnate slike z alkoholom, milnico ali terpentinom.

Pozlačene okvire očistimo s koščkom čebule, prepojene s salmijakom. Od dima potemnele okvire lepo očistimo z razredčeno vinsko kislino in mehko suho krpo.

Pološčene okvire čistimo s kosom jelenove kože, namočene v razredčenem salmijaku. Takoj po čiščenju jih zbrišemo s suho krpo.

Motne šipe očistimo z zelo razredčeno solno kislino. Pazimo na roke!

Zakleta hiša

8

Ariel Kassack:

Načelnik je ostrmel, Romi je hotel nekaj zaklicati, toda v tem je Evica pognala z največjo brzino, Bert je pa s silo potegnil Jacka na sedež, kjer je v hipu zaspal.

— Torej je res, — je zastokala Evica. — Pisma, Mary... Bert, čisto gotovo hočeta Jack in Mary... In policijski načelnik ga je slišal! —

— Evica, že večkrat sem vas hotel vprašati. Kajne, da ima Marga precejšnje premoženje? —

— Da, stari oče je premoženje zapustil Margi in meni. Bil je zelo bogat. —

— Koliko je prejela Marga? —

— Ne vem. Toda oče mi je rekel nekoč, da ima tako doto, da je ne bo mogla nikdar zapraviti. Oh... —

— Če pričnete jokati, vas vržem iz avta. Ali je Margino premoženje kaka tajnost? —

— Saj veste, da se v našem mestu vse raznese, — zavzdihne Evica. — Bert, kaj morava storiti? —

— Spraviti Jacka v posteljo, — zamrmra mladi detektiv.

Poslednja nedelja v novembru

Jackova pot je vodila navzdol. Začel se je pogosto opijati. Nikdar ni imel denarja. Zanemarjal je službo. Začeli so se prepiri; vedno pogostejši so postajali. Jack se je izpremenil, postal je uporen in napadalen. Nekoč je Berta napadel s pestmi, ko ga je hotel izprašati, kaj ga muči. Pogosto je nadlegoval Margo, naj mu da denarja. Zastavljal je njene dragocenosti.

Vsi so se delali, kot da je vse v redu, vendar je vedelo celo mesto, kaj se godi v zakleti hišici.

— — —

Marga je za poslednjo nedeljo v novembru povabila več gostov na večerjo in jo pripravila z obupnim pogumom.

Kakor da bi hotela zadržati stavbo, ki se je rušila krog nje. Poslala je vse goste, med njimi tudi moža v sprejemnico. Bert je stal na hišnem pragu in prvi opazil gospo Ledo Gardnerjevo.

— Servus, slavni človek! — ga je pozdravila.

— Salve, moja lepa dama! — ji je odvrnil.

— Nikar me, o tujec, ne glejte tako kritično! Prihajam na izrecno Margino vabilo. Častna beseda. Kako da niste z obiskom nikdar počastili male Lede? —

— Pisal sem roman. —

— Kajpada, z našo Evico. Nimate slabega okusa. Lahko bi slabše naleteli. Na svidenje, bratec, moram se pokloniti svoji častivredni družini! —

Le kdor ima izreden čut opazovanja, bi zaznal, da tiči v veseli Margini družbi neka skrita napetost. Jacku se je roka tresla, ko je podajal tastu kozarec pijače. Tudi ni mogel skriti ostre črte, zarezane med obrvmi, niti bridkih potez okoli bledin ust. Vrata so se odprla; Marga je vse povabila v obednico, k sijajno opremljeni mizi.

Incident se je dogodil, ko je Jack drugič podajal purana. Prav ko je Marga hotela podati krožnik svoji materi, se ji iztrga pridušen stok. Krožnik ji pade iz rok in se razbije. Marga plane na noge, njeni prsti krčevito stiskajo prtič. Usta se ji vijejo v strašni bolečini.

— Marga! —

Bert je bil z enim skokom ob njej. Njen obraz je bil bel kot prt. Izvije se ji strašen krik. Z neverjetno močjo se iztrga iz detektivovih rok in steče opotekaje se iz sobe. Zgoraj se zaklene v svojo sobo.

— Margi je slabo, zdravnika, zdravnika! — zakliče Evica.

Bert in Jack sta pritekla istočasno do Margine sobe. Jack je bil kot blazen, Bert je pa že tolkel po vratih.

— Kmalu bo zdravnik tu, — zakliče Leda. Tudi vsi drugi gostje so se zbrali pred zaprtimi vrati.

— Marga, Marga, kaj ti je? Odpri! — zakliče Jack.

— Vlomite vrata, prosim, vlomite jih! — sili Evica. Končno so se vrata vdala. Bert plane v kopalnico. Tam je stala Marga, sklonjena nad umivalnikom, in zajemala žlice magnezijevega mleka. Berta pogleda z nekim čudnim izrazom zmagoslavja in mu pade nezavestna v naročje.

Ko je prišla k sebi, je začela vpiti:

— Proč, vsi, vsi! Nikogar nočem tu. Nočem zdravnika! Če se me ta starec samo dotakne, skočim skozi okno. Prisegam vam, da to storim! Vsi ven, tudi ti, mama!

Ko je zdravnik pritekel, so se mu oprostili, da je bila pomota in ga poslali domov.

— — —

Bert je tiho zaprl vrata svoje sobe. Čeprav ni prižgal luči, je vedel, da je nekdo notri. Na njegovi postelji je sedela Evica. Čakala ga je.

— Kako je Margi? —

— Pravi, da ji je bolje. In vi, kje ste bili? Zakaj ste naenkrat izginili? —

— Z avtom sem se odpeljal v Konnhaven. —

— Tja? Stodvajset kilometrov daleč? —

— Odnesel sem ostanek jedi z Margi nega krožnika v nek laboratorij na preiskavo. —

— In kaj so našli? —

— Nič. Toda to še ne pomeni veliko. Na Margi so bili vsi simptomi zastrupitve z arzenikom. K sreči se je spomnila in spila mnogo magnezijevega mleka. To jo je rešilo. —

— Danes je.... danes je 28. november. „Moja žena je obolela", Bert! —

— Evica, dober detektiv ste! A nikar se ne plašite! Če obstoji nevarnost, je vendar šele na začetku. —

— Da! —

— Evica, obljubljam vam: Marga ne bo umrla! —

— Oh, Bert! — Deklica se v temi oklene Berta in mu položi glavo na prsi.

— Tako sem srečna, da ste ob meni! —

Bert jo je za trenutek pritisnil k sebi.

— Pojdi iz moje spalnice! — nežno zašepeče dekletu. — Ven, preden ne pride oče z nabito puško! —

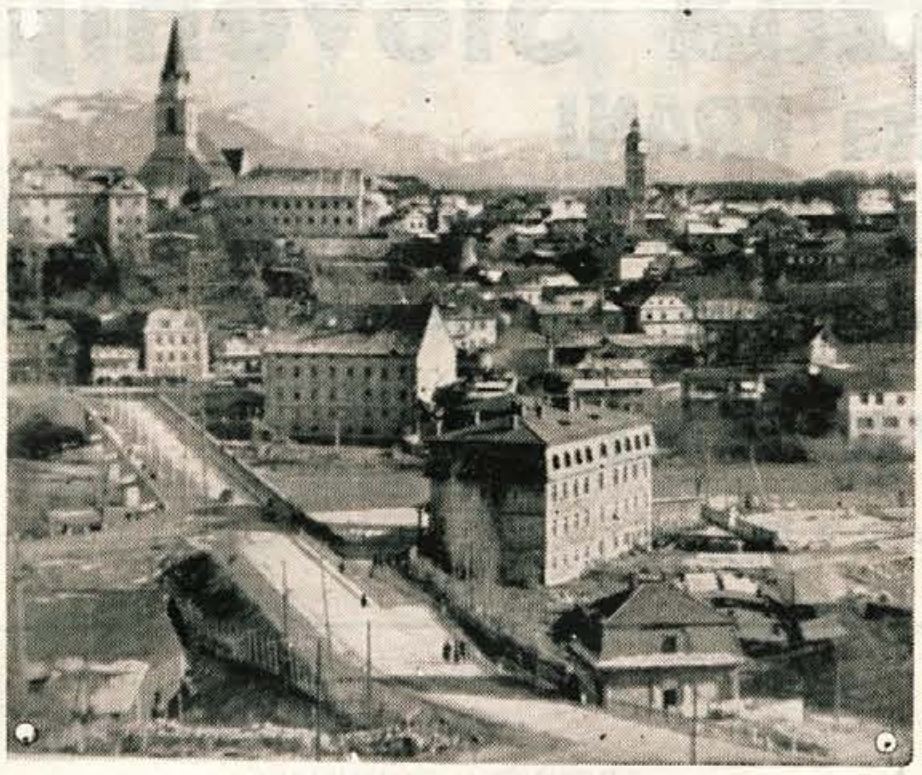

MESTNI KOMITE ZK KRANJ,
SOCIALISTIČNA ZVEZA
DELOVNIH LJUDI MESTA
KRANJA in LJUDSKI ODBOR
MESTNE OBČINE KRANJ

čestitajo

vsem delovnim kolektivom, množičnim organizacijam
in vsem prebivalcem mesta Kranja k

1. avgustu
Občinskemu prazniku
našega mesta

Z ŽELJO, DA BI BILI VSI BUDNI
ČUVARJI PRIDOBITEV NARODNO-
OSVOBODILNE VOJNE IN ZAVEDNI
GRADITELJI SOCIALIZMA

Državna založba Slovenije
podružnica KRANJ

čestita vsem članom ZB Gorenjske in delovnim ljudem mesta Kranja

k občinskemu prazniku gorenjske metropole

1. avgustu

S širjenjem kulture pomagamo graditi socializem!

Obvestilo razstavljalcem!

Obveščamo razstavljalce, da bomo imeli med »Gorenjskim sejmom« na razstavnem prostoru svojo pisarno. Onim razstavljalcem, ki ne bodo imeli svojih zastopnikov na sejmu, nudimo naše usluge s tem, da jih med sejmom na razstavnem prostoru zastopamo.

AGENCIJA SLOVENIJA, KRANJ
KOROŠKA CESTA 16

Mestni odbor Zveze borcev v Kranju

pošilja vsem članom in drugim prebivalcem mesta Kranja

k prvemu občinskemu prazniku - 1. avgustu

plamteče in borbene pozdrave!

OBČINSKI BORBENI PRAZNIK GORENJSKE METROPOLE — 1. AVGUST — NAJ BO SVETEL SPOMIN NA ONE, KI SO DAROVALI SVOJO SRČNO KRI IN ŽIVLJENJE ZA ZGRADITEV NOVE SOCIALISTIČNE DOMOVINE

TRGOVSKO PODJETJE

Železnina v Radovljici

obvešča vse svoje cenjene odjemalce, da bo

1. avgusta 1953 odprlo novo poslovalnico

v bivši trgovini »LERH« v Radovljici, v kateri bo prodajalo predvsem: **USNJE, gumo, čevljarske, tapetniške in kolesarske potrebščine ter kolesa in radijske aparate.**

CILJ NOVE POSLOVALNICE JE: ZADOVOLJITI ODJEMALCE Z DOBRO KVALITETO, HITRO IN STROKOVNO POSTREŽBO PO NAJSOLIDNEJŠIH CENAH!

ISKRA
tovarna za elektrotehniko
in fino mehaniko
KRANJ

izdeluje in dobavlja:

AVTOMATSKE TELEFONSKE CENTRALE
I/10 za avtomatski hišni in polavtomatski poštni promet
vse stranske avtomatske centrale do 1000 priključkov: relejske, z iskalci pozivov ali s predizbiralniki; — vse javne avtomatske centrale po dogovoru

TELEFONSKE APARATE
avtomatske namizne, CB namizne, induktorske namizne, poljske prenosne ter vse rezervne dele

TONSKE KINOAPARATURE
za normalni film 35 mm in ozki film 16 mm

ELEKTRIČNE ROČNE VRTALNE STROJE DO Ø 10 MM IN DO Ø 32 MM

ELEKTRIČNE MERNE INSTRUMENTE
voltmetre, ampermetre, miliampermetre, merne tokovne transformatorje, wattmetre, ohmmetre, električne števce

AVTOELEKTRIKO
avtodiname, regulatorje napetosti, zaganjače, vžigalne tuljave

SELENSKE USMERJEVALNE CELICE
in gotove usmernike po katalogu ter posebnem naročilu

INSTALACIJSKI MATERIAL
paketna stikala 10 A, pregibna (kolebna) stikala.

OGLEJTE SI NAŠ RAZSTAVNI ODDELEK NA »GORENJSKEM SEJMU« v Kranju, kjer dobite vse informacije glede nabave, cen in ostalih tehničnih podatkov.

TRGOVSKO PODJETJE ZA GORENJSKO **NA VELIKO**

KOKRA

KRANJ

iskreno čestita vsemu prebivalstvu mesta Kranja **k borbenemu prazniku mestne občine Kranj -**

1. avgust

Na Gorenjskem sejmu si oglejte našo veliko izbiro blaga, prav tako v skladiščih
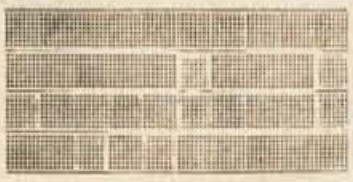
Obiščite nas in zadovoljni boste!